

PERIODICALS

Tiesiog dar kartą ačiū – 4 psl.

ŠIAME NUMERYJE:

- Referendumas – 2
- Iki 2017 metų JAV spausdintų laikraščių neliks – 3
- Kviečia LKMA suvažiavimas – 4
- Brighton Park parapijiečiai paminėjo Vėlines – 4
- Marquette Park lietuviai aptarė reikalus – 5
- „Skautų kelias“ – 6
- „Draugo“ lietuviukai – 7
- Mintimi milžinas – širdimi vaikas – 8
- Laisvinant Baltijos valstybes (2) – 12–13
- Gyvenimo kūryje (8) – 13
- Neįprastas verslas tęsiamas iš kartos į kartą – 14–15

Valiutų santykis
1 USD — 2.50 LT
1 EUR — 3.45 LT

Atidarytas dujotiekis didina Lietuvos atskirtumą

Berlynas (BNS, Delfi.lt) – Lapkričio 8 d. Rusijos prezidentas Dmitrij Medvedev ir Vokietijos kanclerė Angela Merkel oficialiai atidarė dujotiekį „Šiaurės srautas“ („Nord Stream“). Atidaryme taip pat dalyvavo už energetiką atsakingas Europos Komisijos narys Guenther Oettinger, Prancūzijos ir Nyderlandų ministrai pirmininkai Francois Fillon ir Mark Rutte.

„Rusija yra stambiausia ES partnerė energetikos srityje, – pabrėžė A. Merkel. – Europoje yra stabili energetikos išteklių paklausa, nes jie yra svarbi mūsų žemyno plėtotės sąlyga.“ Pasak kanclerės, „Šiaurės srautas“ vienodai naudingas visiems – ir Rusijai, ir dujas vartojančioms šalims, o ilgalaikis Rusijos ir ES bendradarbiavimas „suteikia visiems daug ekonominių galimybių“.

Pasak Lietuvos politologų, dujotiekio „Šiaurės srautas“ atidarymas rodo, kad dvišaliai projekte dalyvaujančių šalių interesai santykiuose su Rusija yra svarbesni, nei bendra Europos Sąjungos ir Baltijos regiono valstybių nuostata. Dujo-

Vokietijos kanclerė Angela Merkel ir Rusijos prezidentas Dmitrij Medvedev atidarė dujotiekį „Šiaurės srautas“.

EPA nuotr.

tiesio naudojimas, aplenkiant kelias valstybes, didina Lietuvos atskirtumą nuo energetikos rinkos ir suteikia Rusijai daugiau galimybių manipuliuoti. Deja, pastebi Lietuvos žinovai, nei Lietuva, nei kitos valstybės negalėjo padaryti įtakos ir pristabdyti projekto, kadangi jam nebuvo pasiūlyta kito.

Dujotiekis „Šiaurės srautas“ yra nutiestas tiekti Rusijos dujas į Vo-

kietiją Baltijos jūros dugnu. Rusija tiekia iki 30 proc. Europoje sunaudojamų dujų. 11 mlrd. JAV dol. vertės „Šiaurės srauto“ operatorės – bendrovės „Nord Stream“ bendrasavininkės yra Rusijos „Gazprom“ (51 proc.), Vokietijos „BASF SE/Winterhall Holding GmbH“ ir „E. ON Ruhrgas“ (po 15,5 proc.), Nyderlandų „Nederlandse Gasunie“ ir Prancūzijos „GDF Suez“ (po 9 proc.)

JAV sostinėje siūloma steigti LRT korespondentinį biurą

Vilnius (BNS) – LR ambasada JAV siūlo įsteigti Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos (LRT) korespondentinį biurą Washington, DC. LR ambasadoriaus JAV Žygimanto Pavilionio rašte LRT generaliniam direktoriui Audriui Siaurusevičiui nurodoma, kad Lietuva yra „viena iš nedaugelio Europos ir pasaulio išsivysčiusių valstybių, kuri galinčiausios pasaulio valstybės sostinėje neturi įsteigusi visuomeninio transliuotojo žiniasklaidos punkto“.

Jo nuomone, „Sprendimai, pri-

imami Washington, turi tiesioginės įtakos daugeliui pasaulinių reiškinių, tiek ekonomikos, finansų, tiek tarptautinės politikos ir saugumo srityse. (...) Visuomeninio transliuotojo biuras Washington leistų ne tik informuoti apie šiuos sprendimus, bet padėtų išlaikyti JAV administracijos ir Kongreso dėmesį Lietuvai.“ Anot Ž. Pavilionio, LRT korespondentinį punktą Washington reikėtų įsteigti ir siekiant nušviesti gausios bei aktyvios Amerikos lietuvių bendruomenės veiklą, tai atitiktų „Glo-

balios Lietuvos“ idėją.

Šiuo metu, kaip nurodoma rašte, savo atstovą JAV turi tik vienas Lietuvos dienraštis – „Lietuvos rytas“. Tačiau, Ž. Pavilionio teigimu, to nepakanka, be to, svarbu atsižvelgti į skirtingus privačios žiniasklaidos priemonės ir visuomeninio transliuotojo siekius, misiją ir veiklos modelį. LR ambasada JAV, anot Ž. Pavilionio, pasirengusi padėti steigiant biurą Washington, ieškant žurnalistiniam darbui tinkamų kandidatų tarp vietos lietuvių.

Aušros Vartų bažnyčios likimas bus sprendžiamas teisme

New York (Aušros Vartų (AV) bažnyčios išsaugojimo komiteto, „Draugo“ info) – Tęsiasi pastangos išsaugoti New York Aušros Vartų bažnyčią, pastatytą 1905 m. Šių metų lapkričio 15 d. New York valstijos Apeliaciniame teisme vyks AV bylos (Blaudziunas v. Egan) svarstymas. New York mieste stovinčios AV bažnyčios parapijiečiai, padėdami advokato Harry Kresky, 2008 m. vasario mėn. kreipėsi į teismą, siekdami apsaugoti bažnyčią nuo nugriovimo. 2010 m. lapkričio 4 d. jie sužinojo, kad New York valstijos Apeliacinis teismas priėmė jų pareiškimą ir sutiko leisti apeliuoti dėl New York valstijos Aukščiausiojo teismo 2010 m. liepos 29 d. priimto sprendimo.

New York arkivyskupijos parapijos priklauso korporacijai, kuri sukurta, vadovaujantis New York valstijos religinių korporacijų kūrimo

įstatymu. AV bažnyčios byloje svarstoma, ar šios parapijos nariai yra

Aušros Vartų bažnyčia.

korporacijos nariai, kaip sakoma Religinių korporacijų įstatyme Nr. 5. Jei atsakymas būtų teigiamas, ar AV bažnyčios parapijiečiai, kaip korporacijos nariai, neturėtų nuspręsti, ar leisti naudoti bažnyčią kam kitam nei korporacijos tikslams.

AV bažnyčios išsaugojimo komiteto tikslas yra atgauti ir atidaryti AV bažnyčią bei kleboniją, kad parapijiečiai galėtų ir toliau melstis savo istoriniame pastate.

Ši bažnyčia, stovinti 570 Broome Street, šalia Holland tunelio, kaip katalikiška parapija pradėjo veikti 1910 m. Pastangos ją išsaugoti tęsiasi nuo pat bažnyčios uždarymo 2007 m. vasario 26 d., kai miesto arkivyskupija be perspėjimo užrakino šventovės duris ir ėmė ruošti planus pastatą nugriauti. Maldų ir tikinčiųjų susitelkimo dėka bažnyčios pastatas išliko nenugriautas iki šiandien.

Redakcijos žodis

Na, ir nesiseka mums, lietuviams, populiariojoje angliškoje literatūroje ar Hollywood sukurtame kine tapti ne pajuokos, o pasigėrėjimo objektu. Kaip praneša JAV spauda, amerikiečių rašytojo Joe Schreiber romane „Au Revoir, Crazy European Chick“ (lietuvių verčiamame „Lik sveika, padūkus europiete“), skirtame nuo 12 metų ir vyresniems paaugliams, viena iš pagrindinių herojų yra paauglė lietuvė, vėliau romane tampanti... samdoma žudike. Komiško trilerio žanru vadinama Schreiber knyga jau parduota kino bendrovei „Paramount Pictures“, tad netrukus lietuvaite-žudikę išvysime ir didžiajame kino ekrane. Maža to, autorius neketina padėti plunksnos ir jau giriasi rašysiąs antrąją knygos dalį. Ka gali žinoti, gal jos veiksmas vyks ne kur kitur, o Lietuvoje. Tokiu atveju būkime pasiruošę dar vienai „kvapą gniaužiančiai“ pažinčiai su lietuviais ir Lietuva.

Vyr. redaktorė **Dalia Cidzikaitė**

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPER

Published on Tuesday, Thursday and Saturday except legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629-5532. Tel.: 773-585-9500.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$150.00. Postmaster: Send address changes to

Draugas – 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5532

Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiunčiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja. „Draugo“ prenumerata yra mokama iš anksto.

GARBĖS PRENUMERATA \$250.00
JAV

metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00
Pirma klase: kasdien \$340.00 • visos savaitės \$240.00
Kanadoje (USD)

metams \$390.00 • 1/2 metų \$210.00 • 3 mėn. \$110.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis oro paštu

metams \$615.00 • 1/2 metų \$315.00
Į Lietuvą reguliariu paštu
metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA:
JAV

metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00 • 3 mėn. \$48.00

Kanadoje (USD)

metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00 • 3 mėn. \$75.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis oro paštu

metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00
Į Lietuvą reguliariu paštu
metams \$70.00

Vyriausioji redaktorė – Dalia Cidzikaitė
dalia.cidzikaitė@gmail.com
Kultūrinio šeštadienio priedo redaktorė – Renata Šerelytė
rainbow.vilnius@gmail.com
Moderatoriai – kun. Viktoras Rimšelis

• Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
• Redakcija dirba kasdien, nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.
• Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos gavus prašymą, ką nors skelbti.
• Redakcija straipsnius taisy savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugoja. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

El. paštas:
rastine@draugas.org
skelbimai@draugas.org
administracija@draugas.org

Šią savaitę Lietuvos Respublikos Seimo ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės komisija Seimo rūmuose svarstė klausimą dėl referendumo, įteisinsiančio Lietuvos pilietybės išsaugojimą tiems emigrantams, kurie iš Lietuvos išvyko po 1990 m. kovo 11 d. Naujas pilietybės įstatymas, įsigaliojęs 2011 m. balandžio 1 d., minėtiems emigrantams dvigubos pilietybės teisės nesuteikia. Kai kurių valdžios atstovų nuomone, tik pakeitus Konstitucijos pirmojo skirsnio 12 straipsnį, tokia galimybė jiems gali būti suteikta. Tačiau, remiantis Konstitucija, pirmojo skirsnio „Lietuvos valstybė“ nuostatas pakeisti galima tik referendumu (148 straipsnis).

Bet kokio referendumo vykdymas Lietuvoje yra reguliuojamas Lietuvos Respublikos Seimo Referendumo įstatymo. Šis įstatymas LR Seime buvo priimtas 2002 m. birželio 4 d. (Nr. IX-929). Septintame Referendumo įstatymo straipsnyje yra išvardytos sąlygos, kuriomis referendumas laikomas įvykusi:

1. Privalomasis referendumas laikomas įvykusi, jeigu jame dalyvavo daugiau kaip pusė piliečių, turinčių rinkimų teisę ir įrašytų į rinkėjų sąrašus.
3. Sprendimas dėl Lietuvos Respublikos Konstitucijos I skirsnio „Lietuvos Valstybė“ (...) nuostatų pakeitimo yra laikomas priimtu, jeigu tam pritarė daugiau kaip pusė piliečių, turinčių rinkimų teisę ir įrašytų į rinkėjų sąrašus.

Nėra abejonų, kad referendumas dėl pilietybės išsaugojimo rengiamas iš anksto žinant, jog jis neįvyks. Nuo 1995 metų Lietuvoje iš viso subliuško 13 referendumo iniciatyvų; iki šiol buvo surengti 9 referendumai, iš jų pavyko 2, žlugę – 7. Iš pavykusių referendumų vienas buvo dėl sovietinės kariuomenės išvedimo iš Lietuvos, kitas – dėl narystės Europos Sąjungoje. Tačiau pastaruoju atveju Seimas pakeitė referendumo įstatymą ir jo rengimo sąlygas pakeitė taip: dalyvavimo tarptautinėse organizacijose, jeigu šis dalyvavimas yra susijęs su Lietuvos valstybės organų kompetencijos daliniu perdavimu tarptautinių organizacijų institucijoms, referendume turi būti tirti „daugiau kaip pusė piliečių, dalyvavusių referendume, bet ne mažiau kaip 1/3 piliečių, turinčių rinkimų teisę ir įrašytų į rinkėjų sąrašus“ (Nr. IX-1349, 2003-02-25). Taip pat referendumo dėl narystės ES metu buvo pratęstas balsavimo laikas ir palengvintos jo vykdymo sąlygos (Nr. IXP-2303). Tai nemažas skirtumas.

Tad kyla klausimai: ar balsavimas dėl priklausymo tarptautinei sąjungai yra ne toks svarbus kaip pilietybės išlaikymas, kurį Konstitucija numato įstatymo būdu? Ar Seimas planuoja pakeisti Referendumo įstatymą ir dėl pilietybės klausimo? Ar, esant giliai finansinei krizei Lietuvoje, Seimas nori išleisti apie 6–12 mln. litų tam, kad surengtų nepasiekusį referendumą? Ar galima tikėtis sužinoti tautos valią tada, kai ji – nusivylusi, nepasitikinti ir suklaidinta dėl žiniasklaidoje mirgančios nepatikimos informacijos, įvairių manipuliacijų ir nesupratimų?

Pasaulio Lietuvių Bendruomenė neremia LR Konstitucijos 12 straips-

Referendumas

REGINA NARUŠIENĖ, JD

nio pakeitimo, kuris įteisintų neribotą dvigubą pilietybę. PLB nuostata buvo ir yra: dviguba pilietybė turėtų būti suteikiama tik lietuvių kilmės asmenims kaip jų prigimtinė teisė.

PLB įsitikinimu, lietuvių kilmės užsienio lietuviai, gimimu įgiję LR pilietybę, ją bet kokiomis aplinkybėmis išsaugoja savo vaikams, vaikaitams ir provaikaitiams. LR pilietybės negalima atimti prieš asmens valią, net kai jis įgyja kitos šalies pilietybę. Tai ir būtų tas 12 Konstitucijos straipsnyje minimas „atskiras atvejis“.

Dvigubos pilietybės draudimas Konstitucijoje nėra absoliutus (2006 m. lapkričio 13 d. KT nutarimas, 10 psl.). Konstitucijoje nėra frazės „išimtiniais atvejais“. Pirmą kartą 12 straipsnio formuluotės („atskiri atvejai“) reikšmę, kad įstatymo numatyti atvejai gali būti reti, KT išaiškino 2003 m. gruodžio 30 d. nutarimu (dėl Jurij Borisov pilietybės). Tačiau toks išaiškinimas turėtų galioti tik tokiose pačiose bylose. Palyginti su 2006 metų pilietybės nutarimu, Borisov bylos nutarimo faktinės aplinkybės buvo kitokios, todėl to išaiškinimo negalima vartoti kaip teisinio precedento.

Konstitucijos 12 straipsnyje yra pasakyta, kad LR pilietybė yra įgyjama gimstant, t. y. žmogaus gimimas Lietuvoje suteikia jam teisę į LR pilietybę. 18 straipsnis aiškiai pasako, jog „žmogaus teisės ir laisvės yra prigimtinių“. 29 Konstitucijos straipsnis įtvirtina principą, kad „žmogaus teisių negalima varžyti“. 32 Konstitucijos straipsnis leidžia LR piliečiui gyvenamąją vietą pasirinkti Lietuvoje, taip pat laisvai išvykti iš Lietuvos. Šis straipsnis taip pat užtikrina, kad „kiekvienas lietuvis gali apsigyventi Lietuvoje“, t. y. ne tik pilietis, bet lietuvis. Atimant LR pilietybę iš Lietuvoje gimusio lietuvių, jam atimama galimybė apsigyventi Lietuvoje, jis tampa svetimtaučiu.

Pilietybės svarstymuose yra ryškūs du principai: dvigubos pilietybės apribojimas ir prigimtinė teisė į LR pilietybę. Konstitucija tarp šių, atrodo, konfliktuojančių teisių privalo būti aiškinama taip, kad to konflikto nebūtų, kitaip tariant, šie konceptai turi būti suderinti taip, kad nebūtų -

konflikto ir kad abi teisės būtų įvykdytos. Teisiškai tarp šių dviejų principų (dvigubos pilietybės apribojimo ir prigimtinių teisių į LR pilietybę) konflikto nėra, juos tik reikia abu įvykdyti.

Svarstant 2006 metų Pilietybės įstatymą, KT nebuvo pristatyta pilietybės gimstant, t. y. prigimtinė, teisė ir ji nebuvo įvertinta. Juk žmogaus prigimtis ir yra pirminis prigimtinių žmogaus teisių ir laisvių šaltinis.

Konstitucija reikalauja įstatyme įvardyti atskirus atvejus. Tad, PLB siūlymu, pavyzdžiui, prie atskirų atvejų galima pridėti ir atvejį dėl asmenų ir jų palikuonių, kurie LR pilietybę turėjo iki 1940 m. birželio 15 d. ir pasitraukė iš Lietuvos po 1990 m. kovo 11 d., pilietybės išsaugojimo. Tokių asmenų galima reikalauti pranešti, kad jie priėmė kito krašto pilietybę, taip pat reikalauti raštiškai patvirtinti, kad jie neatsisako prigimtiniu būdu įgytos LR pilietybės ir jai reiškia lojalumą. Yra ir kitokių galimų įstatymo variantų.

Pakeisti 18 arba 32 Konstitucijos straipsnius Seimas gali ir be referendumo, nes Konstitucija referendumo reikalauja tik siekiant pakeisti pirmojo ir keturioliktojo skirsnių nuostatas (148 Konstitucijos straipsnis).

Svarstant pilietybės klausimą Lietuvoje, svarbu pasidomėti, kaip šis klausimas sprendžiamas kituose ES kraštuose. Pavyzdžiui, Lenkijos Konstitucijoje (34 str.) nurodyta, kad Lenkijos pilietis gali prarasti Lenkijos pilietybę tik jos atsisakęs. Estija ir Rumunija išskiria gimimu pilietybę įgijusius savo piliečius ir Konstitucijoje draudžia iš jų atimti pilietybę prieš jų valią. Čekijos Konstitucijos 12 straipsnis nurodo, kad pilietybė negali būti atimama iš asmens prieš jo valią. Latvijos pilietybės įstatymo 9 straipsnis įtvirtina dvigubos pilietybės galimybę. Švedijos įstatymai į kitos valstybės pilietybės turėjimą visiškai nekreipia dėmesio.

Tad Konstitucijos 32 straipsnį galima pakeisti, pavyzdžiui, patikslinant tokiais sakiniais: „nė vienas pilietis nei jo palikuonys negali prarasti LR pilietybės, įgytos gimus, prieš savo valią“. Mūsų nuomone, teisinių galimybių yra ne viena, tik reikia valdancijų valios tam, kad būtų pataisyta mūsų tautai padaryta žalinga klaida.

Regina Narušienė, JD – advokatė, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybos pirmininkė.

LAIŠKAI

„SEKLYČIOS“ TREČIADIENIO POPIEČIŲ LANKYTOJŲ PRAŠYMAS

Marquette Park bendruomenės nariai ir „Seklyčios“ trečiadienio popiečių lankytojai prašo JAV LB Socialinių reikalų tarybos vadovybės laikraštyje „Draugas“ paskelbti, kokios programos vyks trečiadieniais.

Pageidaujame, kad mūsų popietėse apsilankę Holy Cross ligoninės darbuotojai „Seklyčios“ popiečių lankytojams patikrintų kraujo spaudimą, kad gautume skiepus nuo gripo, kad kalbėtojais būtų kviečiami gydytojai ar kokių nors kitų sričių

žmonės, kartais parodomi filmai. Esame seni žmonės, negalime lipti laiptais pas socialinių reikalų darbuotoją. Gal ji galėtų savo darbą dirbti žemiai, juk vietos yra. Norėtume, kad maistas būtų užsakytas iš bet kokio restorano.

Kada žmonės žinos apie programą, kai jie gaus kokybišką maistą, popietėse dalyvaus daugiau lankytojų.

Marquette Park bendruomenės nariai

Popierinėje spaudoje jau skaitėme, kad iki 2040 metų spausdintus laikraščius pakeis skaitmeninės jų versijos. Tokią pranašystę išsakė Jungtinių Tautų intelektualinės nuosavybės agentūros vadovas Francis Gurry kalbėdamas su dienraščiu „La Tribune de Geneve“. „Tai yra revoliucija. Tame nėra nieko gera ar bloga. Tyrimai rodo, kad iki 2040 metų jie [spausdinti laikraščiai] išnyks. JAV jų nebebus jau 2017 metais“, – kalbėjo F. Gurry. Jau dabar Amerikoje parduodama daugiau skaitmeninių nei popierinių laikraščių egzempliorių. Nors „La Tribune de Geneve“ pašnekovas nepaminėjo „Draugo“, jo mintis pritaikius šiam laikraščiu, jo popierinis gyvenimas turėtų trukti dar šešerius metus.

Prisimenu neseniai skaitytą anekdotą. Greitosios pagalbos automobilyje pacientas klausia: „Kur mane vežate?“ – „Į lavoninę.“ „Bet aš dar nenumiriau!“ – „O mes dar neatvažiovome.“ Ši metafora švystelėjo galvoje, paskaičius vėliausius mūsų išeivijos spaudos metinius pranešimus, paruoštus JAV Pašto tarnybai.

Tokius pranešimus pradėjau sekti 2005 metais. Pradžioje savo akiratyje turėjau 4 laikraščius: „Amerikos lietuvių“, „Dirvą“, „Draugą“ ir „Lietuvių balsą“. Viename savo rašinyje tų laikraščių skaitytojus palyginau su keturiuose vagonuose sėdinčiais keleiviais. Nuo 2006 m. pabaigos „Lietuvių balso“ leidimas buvo sustabdytas, tad teko tą vagoną nuo savo metinės apžvalgos atkabinti. 2007 metų apžvalgoje pastebėjau, kad nors lietuvių skaičius JAV vis didėja, pastebimai mažėja lietuviškos popierinės spaudos skaitytojų skaičius.

Vėl pažiūrėkime į likusius 3 laikraščius. Šešerių metų rezultatus jau aprašiau pernai metais „Drauge“

Iki 2017 metų JAV spausdintų laikraščių neliks ROMUALDAS KRIAUCIŪNAS

(2010 m. lapkričio 13 d.). Šįmet jų nekartosiu, o tik palyginsiu 2005 m. skaičius su 2011 m. skaičiais. 2005 m. „Amerikos lietuvis“ vidutiniškai spausdino 3,813 kiekvieno numerio egzempliorių. 2011 m. tas skaičius nukrito iki 1,753. Taigi matome 45 proc. sumažėjimą. 2005 m. „Dirva“ vidutiniškai spausdino 1,300 kiekvieno numerio egzempliorių, 2011 m. jis sumažėjo iki 1,000. Tai 23 proc. skirtumas. Pagaliau „Draugas“ 2005 m. vidutiniškai išspausdindavo 4,500 egz., 2011 m. tas skaičius susitraukė iki 2,500. Tai 44 proc. sumažėjimas. Paėmus visus tris laikraščius kartu, 2005 m. jų buvo spausdinama 9,613, o 2001 m. – jau tik 5,253 egz. Tai 45 proc. mažiau. Pasitikrinęs su Kanadoje leidžiamais „Tėviškės žiburiais“ sužinojau, kad 2005 m. to savaitraščio tiražas buvo apie 2,700 egz., dabar yra 1,500 egz. (44 proc.). Tad ir ten matyti panašūs dalykai.

Nejauku darosi visa tai matant. Sugrįžus prie anekdoto, galima sakyti, kad čia aptariamų laikraščių atveju vežami trys pacientai. Pacientas, vardu „Al“, vos 12 metų, dar energingas, bet šiek tiek pabalęs. Jis į šį kraštą atvyko neseniai ir neturi jokių draudimų. Neturi nei turtingų dėdžių. Antrasis pacientas „Draugas“, jau gyvena daugiau nei šimtą metų, daug matęs, daug patyręs, pamažu susigyvenęs su mintimi, kad nieko nėra amžino. Jis gauna ne-

blogą draudimą iš Draugo fondo. Reikalui esant, jis vis sulaukia reikalingo kraujo perpylimo ir laikinai atsigauja. Trečioji pacientė „Dirva“, keletu metų jaunesnė už „Draugą“, bet irgi turinti įdomią praeitį. Jos sveikata ne kritiška, bet didelių vilčių neteikia. Ji žmonėse pasirodo tik kas porą savaitių, pragyvena iš savo kuklių išteklių. Kartais gauna aukų iš bendraminčių.

Šiai realybei užbėgdama už akių, Nijolė Nausėdienė viename savo rašinių paniūniavo tarsi lopšinę („Amerikos lietuvis“, 2011 m. spalio 13 d.) – švelnią, raminančią, tiesiog viltingą. Savo rašinį ji pradeda tvirtinimu, kad šiandien mes galime didžiuotis, turėdami du tvirtus lietuviškus laikraščius – „Draugą“ ir „Amerikos lietuvių“. Jos žodžiais, iš straipsnių „Drauge“ matome, kokiose organizacijose veikla dar klesti. „Kas domisi, visada ras, ką paskaityti, o giliai įsiskaitęs į straipsnį pajus ir jo vertę“, – teigia ji. Ypač teigiamai ji vertina „Draugo“ šeštadieninį kultūros priedą.

Gražių žodžių autorė nepagaili ir „Amerikos lietuviui“. Ji pastebi, kad pradžioje šiame laikraštyje buvo gvildenamos temos, susijusios su naujai besikuriančių žmonių poreikiais. „Po truputį laikraštis plėtėsi, apėmė vis daugiau sričių, išėjo į platesnę auditoriją. Jame galima rasti straipsnių apie bet kurios emigracinės kar-

tos organizacinę bei visuomeninę veiklą“, – rašo Nausėdienė.

Lapkričio 12 d., šeštadienį, 9 val. r. Jaunimo centro Čiurlionio galerijoje, Čikagoje, yra šaukiamas Draugo fondo narių metinis suvažiavimas. Negalintys asmeniškai dalyvauti yra raginami įgalioti kitą DF narį ar direktorių suvažiavime dalyvauti. Be įvairių pranešimų, numatomi trijų Direktorių tarybos narių ir Kontrolės komisijos rinkimai. Prie pakvietimo pridėtas ir DF išdininko pranešimas apimęs 2011 m. sausio 2 d. ir 2011 m. spalio 7 d. Ten nurodoma ir paskutinių ketverių metų DF finansinė padėtis. 2011 m. susilaukta 34,253.76 dol. aukų ir nuosimčių. Iki š. m. spalio 7 d. viso buvo investuota 495,507.03 dol. Pernai metų pabaigoje toje skiltyje buvo 619,283.29 dol.

Didžiausios 2011 m. DF išlaidos buvo paskola ir auka „Draugui“ – 79,000 dol. Tai 17,000 dol. daugiau nei 2010 metais. Bendradarbių honorarams išmokėta 21,045 dol. Pernai per visus metus honorarams buvo išmokėta 29,280 dol. Prie DF išlaidų taip pat priskaičiuotos DF vajaus, pašto, metinio suvažiavimo ir kitos smulkios išlaidos (3,146.02 dol.). Įdomu, kad investavimo tvarkymo išlaidos (8,768.01 dol.) priskirtos prie investavimo apyskaitos, o ne DF išlaidų. Kaip ten bebūtų, DF apyskaitoje 2011 m. išlaidos sudaro 103,191.02 dol.

DF pranešimo pašonėje išvardyta dabartinė Taryba, kuriai šiuo metu pirmininkauja Marija Remienė. Kiti direktoriai yra dr. Ona Daugirdienė, dr. Augustinas Idzelis, Rūta Jautokienė, Vaclovas Momkus, dr. Algis Norvilas, Vacys Šaulys, išdininkas Leopoldas von Braun, garbės narys kun. Viktoras Rimšelis ir Saulius Kuprys *ex Officio* vaidmenyje.

LAIŠKAI

NAMO, BROLELIAI, NAMO, SESELĖS..!

Ligi 1990 m. kovo 11 d. PLB/LB pagrindinis tikslas buvo labai aiškus: laisva Lietuva. Bet po 21 metų dabar jau pasigirsta kalbų: koks gi yra PLB/LB pagrindinis tikslas? Aš siūlau: pagrindinis PLB/LB tikslas yra toks: daryti viską, kad kiekvienas lietuvis, kur jis bebūtų, kuo greičiau grįžtų į Lietuvą. Visa kita – tik puošmenos...

Antanas Klimas
Rochester, NY

TUŠČIOS STATINĖS RITMU

Kai kas vadina mus abejingais. Aš greičiau sakytčiau, jog dalis mūsų tiesiog pirmenybę atiduodame ramiam gyvenimui bei tarpusavio santarvei. Kiti yra nuolatiniai revoliucionieriai, be atvangos stumiantys gyvenimo ratą pirmyn. Be jų nebūtų istorijos.

Paskaitau apie lietuviškus bruzdėjimus dėl antrosios pilietybės ir susimąstau: man, verslininkei, tikrai naudinga turėti du pasus. Kalbant apie teisingumą, ar verta mums, lietuviams, dėl pilietybės skaidytis į gruputes? Jei jau pilietybė duodama tiems, kurie iš Lietuvos išvažiavo iki kovo 11-osios, tai duokime tą pilietybę ir likusiesiems – ir bus šventa

ramybė!

Jei kalbėtume apie sąžinės balsą, ar turėčiau sutikti su tais, kurie man paaiškino, kad iš sąžinės košės neišvirs? Jei paimtume kad ir tą pačią Ameriką duodamą priesaiką, ar reikia į ją kreipti dėmesį? Pagaliau juk ir prie altoriaus priimame santuokos sakramentą, tačiau ar visi jo laikomės? Juk visai patogu, jei nusibosta žmona, šalia turėti ir meilužę.

Vargu ar gerais tėvais vadintume tuos, kurie kalba apie savo teisę į vaikus, užmiršdami savo pareigas. Todėl kalbėkime ne tik apie teises į pilietybę, bet ir apie mūsų pareigą Tėvynei. Būti pareigingais piliečiais galimybių turime daug, ir, manau, kad daugelis mūsų mielai tas pareigas Lietuvai atlieka.

Mes masiškai dalyvaujame Lietuvos balsavimuose, esame aktyvūs šalies visuomeniniame gyvenime, tarnaujame lietuviškoje kariuomenėje, mokame valstybinius mokesčius, skatiname Lietuvos eksportą, šelpiame Lietuvos našlaičius, padedame pinigų neturintiems ligoniams. Mes išmoningi, todėl turime daugybę kelių bei būdų padėti Lietuvai. Todėl kada renkame parašus už dvigubą pilietybę, kad nebarškėtume lyg tuščios statinės, šalia parašų surašykime savo nuopelnus Lietuvai, kad Seimo nariams parodytume, jog ir išeivijoje galime būti pareigingi piliečiai.

Mes nuolat ir aršiai kritikuoja me kapitalizmą. Aršiausi kritikai

yra tie, kurie palyginti neseniai atvyko iš Lietuvos ir turbūt dar neužmiršo buvusios Sovietų Sąjungos. Ko mes siekiame? Socializmo Amerikoje? Istorija per daugelį dešimtmečių įrodė, kad socializmas neturi jokių galimybių nugulėti. Ar mes pritariame tiems, kurie revoliucijos keliu nori atimti tai, ko jie neuždirbo ir kas jiems nepriklauso? Jei vieną dieną iškovosime socializmą Amerikoje, kur tada mes bėgsime? Į tą pačią Lietuvą, ir tada, be abejonės, antroji pilietybė bus mums labai reikalinga.

Kaip ir Jums, taip ir man, ne viskas patinka Amerikoje. Todėl lietuviškai rašome į „Amerikos lietuvių“, į „Draugą“. Turbūt neatrasiu Amerikos sakydama, jog Obama valdžia neskaito lietuviškai nei vieno, nei kito laikraščio. Tai ką pakeisime savo rašiniais? Rašykime angliškai ir į Amerikos vedančiuosius laikraščius! Arba mūsų JAV senatoriams. Kažkada parašiau į Baltuosius rūmus savo nuomonę apie siūlomą sveikatos draudimo programą. Po savaitės gavau atsakymą. Surašiau argumentus, vėl gavau atsakymą. Jei daugiau mūsų parašytų tais klausimais, kurie mums gyventi neduoda, gal esame jie bei būsimieji JAV vadovai ir susimąstytų – juk ir mes esame jų rinkėjai. Įdomu, koks lietuvių procentas dalyvauja JAV rinkimuose? Esu kalbėjusi su keliais mūsų revoliucionieriais – dauguma jų nebalsuoja, tačiau toliau keikia Ameriką ir rašo

lietuviškai į lietuviškus laikraščius.

Mielieji, aš irgi – už pilietybę piliečiams, už stiprią Lietuvą bei Ameriką, už mūsų vienybę ir už sielos bei gyvenimo ramybę. Tačiau ar nerie-dame mes tuščios statinės ritmu, skalambydami apie mūsų pamintas teises, prarastą tėvynę bei tautos suskaldymą? O kad mūsų statinė nebūtų tuščia, ar turime kuo ją pripildyti?

Angelė Kavakienė
Lake Zurich, IL

VALIO SURENGUSIEMS IR PRISIDĖJUSIEMS

Įdomu skaityti žurnalisto Algio Vaškevičiaus straipsnius apie įvykius Lietuvoje. Labai geras jo straipsnis „Lietuvos pokario istorija domina ne tik vyresnio amžiaus žmones“, kurį buvo malonu skaityti, pasirodė „Drauge“ spalio 25 d. Dar maloniau buvo skaityti, kad partizanų kovomis dėl laisvės domisi jauni žmonės. Atkurtas ir parodytas pilnai įrengtas kilnojamas bunkeris įgalino daugelį jaunuolių į jį įlipti. Esu matęs ne vieną bunkerį miškuose, bet šį bus galima su paskaitomis vežioti po visą Lietuvą, galbūt net išvežti į užsienį. Valio visiems, kurie prisidėjo darbu prie šio projekto įgyvendinimo.

Teodoras Rudaitis
Lemont, IL

TELKINIAI

Waukegan-Lake County, IL

Tiesiog dar kartą ačiū

BEATA IVANAUSKIENĖ

Gyvenimas susideda iš laukimo, prisiminimų ir dabarties akimirkų. Kaip nekantraudami laukėme savo kasmetinės „šiauriečių“ šventės – spalio 22 d. įvyksiančio „Rudens baltaus: Nuostabus vakaras – Čiurlioniui 100“, taip dabar jau gyvename tik šiltais prisiminimais apie jį.

Prisiminimais renginio, kuris į jaukų „Zhivago“ restoraną subūrė gausų būrį svečių: lietuvių, ukrainiečių, amerikiečių, iš šiaurės ir pietų, rytų ir vakarų. Renginio, kurio metu vienam nuostabiam vakarui visi tapome darnia, didele, linksma ir žaisminga šeima, po kurio išsiskirstėme truputį artimesni, labiau pažįstami, lietuviškesni...

Juk minėjome mūsų tautos genijaus – rašytojo, kompozitoriaus, dailininko Mikalojaus K. Čiurlionio 100-tąsias mirties metines. Šventėme atminimą žmogaus, kuris per savo trumpą gyvenimą nuveikė, sukūrė, mums paliko tiek daug! Žmogaus, kuris yra pavyzdys mums visiems, kad lietuviui talentui nėra ribų, nėra sienų, nėra nepasiekiamų aukštybių. Kokia garbė priklausyti tautai, dovanojusiai mums ir pasauliui Čiurlionio genijų.

Labai norėjome ir tuo pačiu jautėmės nedrąsiai, kad toks ypatingas vakaras būtų sėkmingas. Kaip ir kiekvienas Waukegan-Lake County Lietuvių Bendruomenės renginys, tai yra mūsų visu bendro, darnaus ir sunkaus darbo rezultatas. Todėl labiausiai noriu padėkoti mums visiems ir svečiams, atvykusiems iš Čikagos, jos apylinkių ir net iš kaimyninės Wisconsin valstijos.

Nuoširdus ačiū mūsų vienam iš didžiausių lietuviybės šaltinių – Čikagos lietuviškai spaudai, internetinei sveitainei „Jaunimas.us“, „Draugo“ vyr. redaktorei, kurios dėka užmezgėme ryšį su Čiurlionio proanūkiu, pianistu Roku Zubovu.

Kaip jau buvo rašyta anksčiau, Rokas visoms JAV lituanistinėms mokykloms padovanojo savo įgrotų

Čiurlionio kūrinių 6 CD rinkinį ir atminimų knygą. Pats šiuo metu gyvendamas Lietuvoje ir negalėdamas atvykti į šventę, skirtą jo prosenelio atminimui, Rokas mums atsiuntė video sveikinimą, taip pat įrašė kelis Čiurlionio kūrinius. Buvo iki ašarų malonu klausytis iš televizoriaus ekrano sklindančių pianisto sveikinimo ir padėkos žodžių už darbą, kurį visi bendrai dirbame, kad lietuviybė klestėtų net ir toli nuo Lietuvos, kad švenčiame savo tautos genijaus atminimą, kad išlaikome savo tradicijas, kad skatiname lietuvišką bendravimą, remiame mokyklas. Tai Jums,

Svečiai buvo sužavėti talentingo dailininko-iliustratoriaus Rolando Kiaulevičiaus technika ir užsidegimu.

Rokai, nuoširdus ačiū už savo prosenelio atminimo puoselėjimą, už grožio, meilės, muzikos dovaną mūsų JAV lituanistinėms mokykloms!

Gyvename kitais laikais, bet lietuvių tauta ir toliau nestokoja talentų. Kaip buvo šaunu, net simboliška, mūsų šventėje sulaukti jauno, talentingo dailininko-iliustratoriaus Rolando Kiaulevičiaus, atvykusio net iš tolimosios California valstijos. Skambant Čiurlionio kūriniams, Rolandas pagal trijų Čiurlionio šedevrų motyvus anglimi nutapė kūrinių ir pavadino jį „Rex“! Svečiai buvo sužavėti Rolando technika ir užsidegimu. Nors dailininkas prie užbaigto paveikslo stovėjo juodomis lyg kaminkrečio rankomis, buvo laimingas, kad galėjo savo kūryba prisidėti prie mūsų vakaro tikslo – vėliau vykusiame aukcione už Rolando darbą surinkti pinigai keliaus į Lietuvą remti ir puoselėti Čiurlionio atminimą.

Rolando sulaukėme ir Gedimino lituanistinėje mokykloje (GLM), kur vaikai pamatė nuostabų spektakliuką, kartu mokėsi piešti, taip pat gavo dovanų spalvinimo pasaką „Ką pamiršo Vukas“. Ta pačia proga norime padėkoti ir „Menų pastogės: Dance Duo“ vadovei Sandrai Krumhorn už surengtą popietę su Rolandu. Ačiū mūsų šauniesiems Aušrai ir Hansui už svečio globojimą jo apsilankymo Čikagoje metu.

Šventinį vakarą puikiai vedė ir pakilią svečių nuotaiką palaikė GLM direktorės pavaduotoja, muzikos mokytoja Asta Buračaitė. GLM direktorė Violeta Rutkauskienė padėjo Lietuvių Fon-

dų tarybos pirmininkui Rimui Griškeliui ir Balzeko muziejaus savininkui Stanley Balzekas, Jr., už jų didžiulį darbą ir nuopelnus, remiant ir puoselėjant lietuviybę, remiant lietuviškas mokyklas. Dėkojome Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybos pirmininkei Reginei Narušienei už pagalbą, kad Zubovo dovanotos knygos iš Lietuvos pasiektų mus Čikagoje! Nuoširdus ačiū JAV LB Švietimo tary-

bos pirmininkei Daivai Navickienei už pagalbą, kad dovanos pasiektų tolimiausias Amerikos lituanistines mokyklėles!

Waukegan-Lake County LB apylinkės valdybos pirmininkas Algis Birgiolas ne tik pasveikino visus susirinkusius su nuostabia švente, bet ir pasidalijo puikia žinia – gautas prelado Edmundo Putrimo kreipimasis į šiauriečių bendruomenę su žinia apie galimybę mūsų apylinkėje įsteigti lietuvišką katalikišką misiją! Norint oficialiai kreiptis į kardinolą Francis George dėl naujos misijos reikia surinkti 200 parašų. Tad kasmetinė šventė tapo dar ypatingesne ir palaiminta, galbūt tai bus pradžia katalikiškos misijos įkūrimo šiaurėje, mat parašai buvo pradėti rinkti jau renginio metu!

O kokia šventė be dovanų? Laukėme loterijos, kurios metu surinktos lėšos skiriamos lietuviybės plėtojimui šiaurėje, lietuviškos spaudos ir

fondų rėmimui, GLM paremti. Nuoširdžiausias ačiū nepakartojamų apdovanojimų steigėjams! O išskirtinė ir saldžiausia padėka tenka Andriui Bučiui, „Kunigaikščių užėigos“ savininkui, kuris, būdamas labai užsiėmęs ir pats negalėjęs atvykti, šventei padovanojo savo skaniuosius šakočius.

Loterija buvo ypač sėkminga – svečiai skubėjo įsigyti bilietėlius, žvilgčiodami į šakočių dėžutes, o ypač į Čikagos dangoraižiams prilygstantį šakotį-milžiną, kurį laimėjo Ramutė Kazlauskienė. Taip pat tai buvo nuostabi dovana padėkojant „Zhivago“ restorano šeimininkams. Lietuviškas šakotis ir Zubovo knyga su Čiurlionio kūrinių simbolizavo mūsų dėkingumą už tokį šiltą ir sveikinimą, už idėtas pastangas, kad vakaras būtų įsimintinas, elegantiškas ir jaukus. Na, o su tokiu gurmanišku menu bus tikrai sunku varžytis ateities pokyliams!

Linksmoje dalyje vos ne iki paryčių svečius linksmino vienintelė ir nepakartojama Rasa Zubreckaitė ir jos šaunusis pritarėjas Jeronimas Vitavičius. Šaunuoliai, linksmuoliai, šmaikštuoliai – be Jūsų šventė nebūtų buvusi tokia linksma. Dar neteko matyti taip smarkiai šokančių svečių!

Šventės ateina ir praeina, renginiai keičia renginius, bet kiekvieno tokio vakaro metu mes tikrai tampame vis artimesni, dar kartą pasveriamė savo lietuviškas vertybes, atrandame, jog mus sieja žymiai daugiau dalykų, nei skiria. Juk visi esame čia, toli nuo Lietuvos, visi puoselėjame lietuviybę, saugome savo Lietuvą širdyse, įprasminame ją renginiuose, tegul kiekvienas savitai, bet vienodai svarbiai.

Jau svajojame apie kitų metų šiauriečių „Rudens balių“, juk GLM švęs 10 metų jubiliejų...

Šventės akimirkomis galite pasidžiaugti mūsų bendruomenės internetiniame puslapyje www.cikagos-siaurietis.com. Nuoširdus ačiū Mantui už pagalbą įamžinant šventę ir vaikučių susitikimą su Kiaulevičiumi.

Beata Ivanauskienė – Waukegan-Lake County LB apylinkės valdybos narė, Gedimino lituanistinės mokyklos Tėvų komiteto pirmininkė.

„Šiauriečių“ rudens pokylyje dalyvavo ne tik vietos, bet ir iš toliau atvykę svečiai.

Manto Ivanausko nuotr.

Kviečia LKMA suvažiavimas

DR. MIRGA GIRNIUVIENĖ

Šių metų lapkričio 20 d. ALKA patalpose Putnam, CT vyks Lietuvių katalikų mokslo akademijos (LKMA) suvažiavimas. Visi kviečiami dalyvauti – atvykti pasiklausyti mokslinių pranešimų, pasikalbėti aktualiais klausimais, pabendrauti, pasidžiaugti kultūriniu paveldu, sukauptu ALK’oje.

Pranešimai bus iš trijų mokslo sričių: antropologijos, teologijos ir biologijos. Juos skaitys antropologijos profesorius dr. Aleksas Gedminas, teologijos profesorė dr. Aldona Lingertaitienė, biologijos mokslininkas dr. Andrius Kazlauskas ir biologijos doktorantė Nomed Girniūtė.

Dr. Aleksas Gedminas skaitys pranešimą tema „Dabartinė karaimų padėtis Lietuvoje“. Dr. Gedminas yra State University of New York Delhi ir SUNY Oneonta profesorius. SUNY studentams yra rengęs antropologinius tyrinėjimus Lietuvoje.

Dr. Lingertaitienė skaitys pranešimą „Liturginiai pakeitimai – kodėl?“ Pranešėja vadovauja Boston Šv. Jono seminarijos Sielovados magistro programai.

Dr. Andrius Kazlauskas skaitys pranešimą tema „Nauji vaistai senom akies ligom“. Dr. Kazlauskas yra oftalmologijos profesorius Harvard University, vadovauja Harvard Schepens Eye Research Institute laboratorijai.

Nomeda Girniūtė skaitys pranešimą apie

vėžį ir signalizavimo takus. Girniūtė baigė Massachusetts Institute of

Technology, antrus metus ruošia doktoratą University of Massachusetts Worcester School of Medicine.

Suvažiavime bus keliami įvairūs klausimai, pvz., kuo skiriasi katalikai mokslininkai nuo nekatalikų mokslininkų; kaip tas skirtumas pasireiškia jų mokslinėje veikloje; ar mokslininkai gali liudyti Kristų savo moksliniame darbe? Taip pat: kokie iššūkiai psitinka katalikus mokslininkus šiais laikais; kaip katalikai mokslininkai turėtų į juos atsiliiepti; ar katalikai mokslininkai turi ypatingą paskirtį mūsų laikais; kokia gali būti lietuvių katalikų mokslininkų organizacijos nauda mūsų laikais? Dalyviai bus kviečiami dalyvauti diskusijose.

Suvažiavimas vyks ALKA patalpose adresu: 37 Mary Crest Drive, Putnam, CT. Programa prasidės 1 v. p. p. Jei reikia pernaktuoti, prašome kreiptis į Nekalto Prasidėjimo vienuolyną kitoje gatvės pusėje (860 928-7955) arba į netoliese esančius viešbučius, pvz., „King’s Inn“ Putnam, CT (3 mylios nuo ALK’os) arba „Comfort Inn“ Dayville, CT (6 mylios nuo ALK’os).

Programos metu bus pasiūlyti gaivinantys gėrimai. Pietūs vienuolyne – 12:30 val. p. p., vakarienė – 6 val. v. Visi labai laukiami!

Dr. Mirga Girniuvienė – Lietuvių katalikų mokslo akademijos pirminkė.

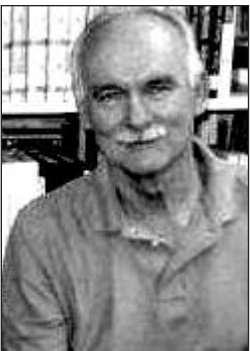
Dr. Aldona
Lingertaitienė

Dr. Andrius Kazlauskas

Nomeda Girniūtė

Dr. Aleksas Gedminas

Brighton Park, CHICAGO

Parapijiečiai paminėjo Vėlines

JOANA DRŪTYTĖ

Gamtą keičia lapų spalvas. Saulės spindulius vis dažniau dengia apsiniaukęs dangus. O vėjas lyg pašėlęs lenkia medžių šakas, primindamas mums, kad artėja žiema.

Ir Vėlinės mums primena, kad gyvenimo kelias, nors spalvingas ir kartais šurmulingas, vis dėlto yra trapus, ir kad kiekvienas iš mūsų vieną dieną baigsime šią žemišką kelionę ir pradėsime naują amžiną gyvenimą.

Š. m. spalio 30 d. gražiai pasipuošusi Švč. Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo bažnyčia Brighton Park laukė atvykstančių maldininkų. Atvykusieji buvo prašomi užrašyti savo artimųjų mirusiųjų vardus ant lapelių ir kartu su uždegtomis žvakutėmis atnešti prie altoriaus. Lapeliai buvo prilipdyti prie šalia stovinčio kryžiaus, o žvakutės padėtos ant altoriaus laiptų. Atnešę savo mylimųjų nuotraukas jas padėjome ant lietuviškais raštais išausta staltiese uždengto stalo.

Netikėtai ramybę sudrumstė žinia, kad dr. kun. Kęstutis Trimakas, kuris kas sekmadienį atvyksta iš Cicero atnašauti lietuviškas šv. Mišias, buvo sužeistas automobilio įvykyje, kuris įvyko parapijos automobilio statymo aikštelėje. Greitoji pa-

galba skubiai nuvežė jį į Mt. Sinai ligoninę.

Nors klebonas Tomas Koys atnašavo šv. Mišias, labai pasigedome kun. Trimako, kuris mums pasidarė artimas ir mylimas žmogus. Maldose prašėme Dievo suteikti jam pasveikimo malonių.

Po Šv. Komunijos dalinimo buvo užgesintos šviesos. Išgirdome ir žavėjomės puikiai paruošto choro gražiu giedojimu ir muz. Algimanto Barnišio solo „Viešpaties pasaulis“. Visa tai padarė nepaprastą išpūdį visiems klausytojams. Bemirksinčių žvakučių šviesoje pasigirdo Vilijos Vakarų balsas. Ji skaitė savo Vėlinių progai sukurta eilėraštį. Išvardino šiuose metų parapijos mirusių lietuvių vardus. Perskaičius kiekvieno vardą nuaidėdavo liūdnas varpo skambesys. Šv. Mišios baigėsi giesme „Anapus saulės“, kurios žodžiai sugrąžina ne vieną. Visiems, kurie prisidėjo savo darbu ir rūpesčiu ir kurie atvyko pas mus, esame be galo dėkingi – lai Dievas atlygina jums gausiomis malonėmis. Skaitantys šį straipsnelį prisiminkite kun. Trimaką savo maldose, kad jis greitai pasveiktų ir galėtų pas mus sugrįžti pasveikęs ir stiprus.

Joana Drūtytė – Švč. Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo parapijos Brighton Park lektorių/kantorių vadovė.

VILIJA VAKARYTĖ

Vėlinių mintys

Žvakučių liepsnose atsisipindi mūsų mylimųjų veidai. Jie dabar anapus, pasiekę amžinybės džiaugsmą! Dievo akivaizdoje jie mus mato – susirinkusius šioje jaukioje bažnytelėje. Dėkoja mums, kad prisimename juos (jie nenorėjo išeiti ir mus palikti!). Žino jie, kad mūsų, čia likusių, gyvenimas pilnas jų patarimų, išgyvenimų, meilės! Tegul šių žvakučių šviesa niekad neužgęsta mūsų širdyse, tegul žiba ji giliu atsiminimu ir meile tiems, kurie išėjo pas Viešpatį!

Marquette Park, Chicago

Aptarti reikalai, planuoti nauji darbai

JAV Lietuvių Bendruomenės Marquette Park apylinkės valdyba ir Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijoje šių metų lapkričio 1 d. susitiko aptarti einamuosius reikalus. Posėdžio metu tartasi dėl bažnyčios stogo, nukentėjusio nuo šią vasarą praužusios audros, taisymo, dėl apsaugos įrengimo mokyklos aikštelėje, dėl Šiluvos Marijos lituanistinės mokyklos įsteigimo, dėl Pal. Jurgio Matulaičio, MIC 25-ųjų metų beatifikacijos sukakties paminėjimo ateinančiais 2012 metais.

Susirinkimas dėl Pal. Matulaičio sukakties vyks šeštadienį, lapkričio 19 d., 5 val. p. p. Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijos salėje (6820 So. Wasthenaw, Chicago). Susirinkimo metu bus sudarytas komitetas. Lietuviškos organizacijos kviečiamos atsiųsti po savo atstovą. Susirinkime dalyvaus menininkas, kuris kurs mozaiką apie Pal. Matulaitį. Tuo tikslu ieškoma fotografijų iš Pal. Matulaičio apsilankymo Čikagoje 1926 metais.

Tuo po susirinkimo vyks posėdis dėl Šiluvos Marijos lituanistinės mokyklos steigimo. Besidomintys kviečiami dalyvauti.

Vida Sakevičiūtė

JAV Lietuvių Bendruomenės Marquette Park apylinkės valdyba ir Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapija lapkričio 1 d. susitiko aptarti einamuosius reikalus (iš k.): Antanas Paužuolis, Aušrelė Sakalaitė, Laura Zaura, Zigmas Degutis, Vida Sakevičiūtė, kun. Jaunius Kelpšas, Stasė Rudokienė, Zita Bagdžiuvienė ir Eva Paulauskienė.

Joe Kulys nuotr.

SKAITYBĖS KELIAS

Redaktorė Aušra Jasaitytė Petry • 8830 Magnolia Court • Orland Park, IL 60462 • El. paštas: ausra67@sbcglobal.net

„Nerijos” tunto sesės palaiko lietuvišką tradiciją

J.V.S. FIL. TAIYDA CHIAPETTA

Vėlinės yra mirusiųjų paminėjimo šventė, švenčiama lapkričio 2 d. Per Vėlines reikia melstis už visus mirusiuosius: už savo artimuosius ir gimines, o ypač už tuos, kurių niekas nebepprisimena. Yra tikima, kad kiekvieną kartą aplankius bažnyčią, sukalbėjus potėrius (ir „Amžiną atilsį”) arba uždegus žvakelę, iš skaistyklos išlaisvinama viena vėlė. Taip pat sakoma, kad vėlėms judėti padeda vėjas. Dėl to kiekvienos Vėlinės yra vėjuotos... Taip ir prasidėjo tradicinė „Nerijos” tunto išvyka į Lietuvį tautines kapines. Sesės, vadovės ir tėveliai, išlipę iš automobilių, buvo pasveikinti švelnaus vėlių vėjelio

Sesė Taiyda jau dvidešimt metų veža „Nerijos” tunto seses į Lietuvį tautines kapines, kur supažindina su lietuviškomis Vėlinių tradicijomis.

Sesė Taiyda jau daugiau nei dvidešimt metų vadovauja Vėlinių išvykai į Tautines kapines, kurios yra arti Pasaulio lietuvių centro, Lemont ir labai jaukios. Šiais metais šios kapinės mini šimto metų nuo jų įkūrimo sukaktuves.

Visi susirinko prie kapinių se-

niausio paminklo, nuo ten pradėjome lankyti kitus kapus. Prie kiekvieno aplankyto kapo apibūdinome asmenį, uždegėme žvakę, sukalbėjome „Amžiną atilsį”. Taip pat prisiminėme seną lietuvių paprotį: prie kiekvieno kapo pabarstėme duonos trupinėlių vėlėms, sakydami: „Dovanokit, vėlėlės, būkite sveikos. Sudiev, laiminkite mus, gyvenančius. Ramybė tiems namams. Eikite ten, kur likimas jus veda, bet atminkite mus...”

Kiekvienais metais aplankome pagrindinius kapus: per anksti iške-liavusias seses a. a. Renatą Šmulskytę (16 metų), a. a. Kristiną Johnsonaitę (17 metų), Frank Raką (Rako stovyklavietės savininką), Joną Budrį (vieną iš Klaipėdos krašto išvaduo-tojų). Šiais metais dar aplankėme a. a. Liudo Kairio, a. a. Rasos Poskočimienės ir a. a. Jolandos Kerelienės kapus. Prie jų palaidotas ir a. a. Braza-aitis, kurio paminkle yra toks užrašas: „Gyvenimas – tarsi žvakė: su-žibo, sutirpo, užgeso.” Koks gražus palyginimas.

Matėme ir daugiau pažįstamų pavardžių, žymių lietuvių, skautų paminklų. Atkreipėme dėmesį į paminklų užrašus bei gražius papuošimus: juostas, skautų ženklus, vytį, saulės kryžius ir t.t.

Užbaigėme kapų lankymą prie vienos sesutės paminklo – kūdikystėje mirusios a. a. Alexos Korzonaitės. Sesės uždegė žvakutę, pabarstė duonos trupinėlių, sukalbėjo „Amžiną atilsį” ir ratu sustojusios, susikabinusios rankomis sugiedojo „Ateina naktis”.

Diena buvo saulėta, truputį vėjuota ir vėsoka. Sesėms buvo malonu atsigerti šiltos kakavos ir užkasti saldumynų. Išvykos pabaigoje leidome sesėms ramiai ir susikaupus apžiūrėti kapines. Stengiamės tęsti senas lietuviškas tradicijas, kad jos ir toliau keliautų iš kartos į kartą.

„Kai siela atsiskyrimo valandą yra Dievo malonės kupina, tai mirtis nėra gero gyvenimo pabaiga, o tik naujo, geresnio, gyvenimo pradžia”.

(Šv. Augustinas).

„Nerijos” tunto jūrų jaunės tęsia tunto tradiciją Vėlinių proga aplankydamos Lietuvį tautines kapines.

Iš k.: prit. sk. Kotryna Celikaitė – iškylos sekretorė, prit. sk. kand. Milda Vidugirytė – išdininkė, prit. sk. Benita Strazdauskaitė – skiltininkė, prit. sk. kand. Miglė Žvirblytė – master šefė, prit. sk. Alex Tigani – navigatorius ir p.s.v. Tomas Dundzila – palydovas.

„Džiugo” tunto žygis į kalnus

Šeštadienį, spalio 15 d., Melbourne „Džiugo” tunto prityrę skautai ir kandidatai viešuoju transportu nuvažiavo į Torquay, Victoria, iš kur pradėjo dviejų dienų žygį su kuprinėmis palei „Surf Coast” taką prie Basiso sąsiaurio (angl. Bass Strait), kuris skiria Australijos žemyną nuo Tasmanijos salos. Perkopus nemažai kalnų, kai prieš akis jau matėsi stovyklavietė, visus užklupo smarkus vėjas su liūtimi. Po 10 minučių audra praėjo, prieš akis nusidriekė labai graži vaivorykštė.

Pirmą dieną nužygiavome apie 10 mylių. Pasistačius palapines, kelios skautės pradėjo ruošti vakarienę, o kiti baigė tvarkytis. Po skanios vegetariškos vakarienės skautai įvertino tos dienos pasiekimus. Sugiedoję „Ateina naktis” išsiskirstė miegoti. Vieni greitai užmigo, o kiti

dar tyliai kalbėjosi.

Sekmadienį ryte skautus vėl apšlakstė lietus. Po sekmadieninės maldos pirmas uždavinys buvo perbristi Anglesea upę, įtekančią į sąsiaurį. Toliau skautai žygiavo sausuma. Pasiekę Ingoldsby kalno viršūnę, visi su pasiryžimu metėsi įveikti likusį kelią. Antrą dieną pavargę, bet geros nuotaikos skautai nužygiavo maždaug 7 mylias iki Aireys Inlet. Ten įlipo į autobusą kelionei į Geelong traukinio stotį, o iš stoties važiavo traukiniu atgal į Melbourne.

Sausio mėnesį Melbourne ir Sydney skautai iškylaus keturias dienas Australijos Alpėse, kops į aukščiausią kalną žemyne – į Kosciuszko kalno viršūnę.

Straipsnio ir nuotraukų autorius – Klajojantis ančiasnapis

Susirinkome!

Š. m. spalio 23 d. saulėtą rudens rytą „Aušros vartų/Kernavės” tunto „Juzės Augustaitytės Vaičiūnienės” vyr. skaučių būrelis pirmą kartą susirinko pas būrelio vadovę s. fil. Ramunę Papartienę. Sueigos tikslas – nutarti, kaip surinkti lėšų pastatų remontui Čikagos lietuvių skautų ir skaučių Rako stovykloje, „Aušros vartų”, „Kernavės” ir „Lituanicos” pastovyklėse, kaip padėti tunto draugovėms dėl artėjančios tradicinės Kaziuko mugės.

Sunku apie užsibrėžtus tikslus kalbėti, nes neturime tiek daug progų viena su kita pakalbėti, pasidalinti savo gyvenimais. Bet sesė Ramunė greitai nutraukė bepradėjusias megztis kalbas.

Pradėjome tartis, kaip galime padėti tuntui ir Rako stovyklai. Visos sesės sakė, kad galės važiuoti į sueigas, kurios vyksta Čikagos Jaunimo centre, Naperville „Rasos” lituanistinėje mokykloje ir Pasaulio lietuvių centre, Lemont ir ten vesti sueigas. Buvo labai smagu girdėti, kad mano draugės nori prisidėti prie tunto veiklos ir padėti mūsų sesėms augti skautiškoje, lietuviškoje šeimoje.

Kita tema: lėšų rinkimas Rako stovyklos remontams. Kai kurie Rako stovyklos pastatai jau stovi beveik 56 metus. „Aušros vartų” pastovyklėje, kur stovyklauja mūsų jaunos šeimos ir mes visos užaugome, sienos supuvusios, „Lituanicos” virtuvėje, kur visi stovyklautojai valgo ir maistas yra ruošiamas, reikia naujos viryklės, o „Kernavės” pastovyklėje,

kur mūsų sesės stovyklauja, prakiuro stogas. Sesės nusprendė, kad pardavinės „manna” korteles. Kas tos „manna” kortelės? Tai kortelės arba, kitaip sakant, „gift cards”, kurias žmonės gali pirkti už bet kokią pinigų sumą. Tam tikras tos sumos procentas tenka organizacijai. Kortelės yra iš skirtingų parduotuvių. Sesės šias korteles pardavinės sekmadieniais prieš ir po šv. Mišių Pasaulio lietuvių centre. Šių kortelių pardavimas jau prasidėjo ir tęsis iki gruodžio mėnesio. Tai – puiki Kalėdinė dovana!

Toliau kalbos vyko apie artėjančią Kaziuko mugę. Nors mugė vyks tik kovo mėnesį, jau dabar reikia pradėti apie tai galvoti. Kaip ir kiekvienais metais, būrelis vėl ruošis labai sėkmingai loterijai ir „Gražinos garažui”. Kas tas „Gražinos garažas”? Tai daiktų, kurie dar labai gerai atrodo ir kurie yra „per geri” loterijai, pardavimas. Būrelis juos parduoda „Gražinos garaže”. Kaip amerikiečiai sako, „vieno žmogaus šiukšlė yra kito žmogaus turtas”. Sesės jau pradėjo rinkti daiktus loterijai „Gražinos garažui”. Juos galite atvežti į Pasaulio lietuvių centrą ir palikti šeštadieniais ir sekmadienio vakarais skautų kambaryje. Prašome dėžes ar maišus pažymėti „AVK”.

Būrelio sueiga pavyko labai sėkmingai. Dėkoju sesei Ramunei už mūsų visų priėmimą į savo namus ir už skanias pusryčius. Dėkoju visoms savo būrelio sesėms, draugėms už paramą mūsų tuntui. Vis būdžiu!

Aušra Jasaitytė-Petry

„DRAUGO“ LIETUVIUKAI

Redaktorė Laima Apanavičienė • El. paštas: laimaa@hotmail.com

GYTIS KRIAUCIŪNAS

Labas visiems! Žinau, kad seniai berašiau, bet ir vėl atėjo laikas. Šį kartą mes keliausime į Illinois valstiją, Rantoul miestą. Rantoul yra truputį į šiaurę nuo Champaign, šalia I-57 kelio. Aš, tėvas, brolis ir tėvo draugas Dave Hall (tas pats draugas, kuris skraidino mano brolių Andrių, o jis apie tai parašė straipsnį) nuskridome į Rantoul miesto oro uostą. Jeigu norite sužinoti daugiau apie šią įdomią kelionę, kviečiu skaityti toliau.

Apie vienuoliktą valandą ryto, po šv. Mišių bažnyčioje aš, brolis ir tėvas išsėdome į automobilį ir nuvažiavome į Purdue oro uostą. Ten mes susitikome su David. Pravažiavome pro vartus, įvažiavome į stoginę, kur laikomi lėktuvai. Pastatėme automobilius, išlipome ir nuėjome į stoginę. Kartu apžiūrėjome lėktuvo išorę, patikrindami, ar lėktuvas paruoštas skrydžiui ir, išstūmę jį į taką, visi keturi sulipome į lėktuvą. Patikrinome, ar viskas – elektronika ir kiti aparatai – veikia viduje. Draugas turėjo sąrašą, ką reikėjo patikrinti. Po paskutinio patikrinimo mes visi užsėdėjome ausines, kad galėtume susikalbėti per radiją su oro uosto bokšte esančiais darbuotojais. Jie palydėjo mūsų lėktuvą į nurodytą pakilimo taką. Po kiek laiko jie mums davė leidimą skristi. Mes uždarėme langus, o David padidino greitį. Po truputį kilome aukštyn, o West Lafayette miestelis mažėjo ir mažėjo. Pagaliau pakilome į aukščiausią aukštį ir skridome į Rantoul.

O kodėl verta skristi (arba automobiliu važiuoti) į Rantoul miestą? Prieš šį skrydį aš nieko nežinojau

Gytis prie lėktuvo vairo.

apie šį miestelį. Rantoul miestelis buvo išgarsintas 1917 metais, po to, kai jame buvo pastatyta nauja oro kariuomenės bazė „Chanute Air Force Base“. Pats miestelis nėra per daug ypatingas, bet pati bazė yra labai išpūdinga. Įkurta 1917 metais, Chanute buvo viena iš didžiausių oro bazių Amerikoje. Ji buvo labai svarbi per Šaltąjį karą (Cold War), bet užsidarė 1993 metais. Tuo pačiu nukentėjo ir miestelis. Uždarius bazę, ji buvo parduota miestui, kuris neturėjo pinigų išlaikyti visą nusileidimo taką. Miestas planuoja uždaryti vieną iš dviejų takų ir ketvirtadalio kito tako nebetvarko.

Skrydis į Rantoul truko apie 50 minučių. Po nusileidimo pastatėme lėktuvą, išlipome ir nuėjome į oro uosto centrinę būstinę. Ten gavome automobilį, su kuriuo nuvažiavome į miestelį ir pavalgėme pietus. Po pietų apvažiavome senus bazės pastatus,

apžiūrėjome bazės muziejų „Chanute Air Museum“ (www.aeromuseum.org).

Muziejuje sužinojome daugiau apie bazę. Bazė buvo pavadinta aviacijos pradininko Octave Chanute garbei. Tada nuėjome į muziejaus antrą dalį, kuri turi daug karinių lėktuvų. Viduje buvo „kaminas“, kuris laikė atomines raketas. Lauke buvo net didesnių karinių lėktuvų. Norėčiau pažymėti, kad daugiausia šių lėktuvų buvo šiaurinėje pusėje. Galbūt todėl, kad valstybė neleido jų tvarkyti arba muziejus neturėjo užtektingai pinigų viską atstatyti ar išlaikyti. Vis tiek buvo įdomu į viską pažiūrėti.

Po to grįžome į pastatą, atidavėme automobilio raktus, padėkojome ir sėdome atgal į lėktuvą. Mums reikėjo vėl peržiūrėti visą atsarginį sąrašą ir patikrinti, ar viskas lėktuve veikia. Patikrinę visą aparatūrą, įva-

žiavome į pakilimo taką. Šis oro uostas neturėjo radijo bokšto, tai David reikėjo pranešti per bendrą radiją, kada jis pradės kilti. Greitai pakilome į orą, kabinoje buvo kiek šilta todėl, kad saulė stipriai švietė ir nebuvo daug debesų.

Per radarą David pastebėjo, kad kaupiasi nedidelis lietaus debesis ir pasakė, kad pabandysime jo išvengti. Aš irgi turėjau galimybę keletą minučių pats paskraidinti lėktuvą. Galiu visiems pasakyti, kad nebuvo lengva. Tuo pačiu metu reikėjo stebėti tris dalykus vienu metu, kad jie būtų tinkamame lygyje.

Mes išvengėme lietaus ir sėkmingai nusileidome Purdue oro uoste.

Grįžę nuvežėme lėktuvą prie angaro, patikrinome ir išstūmėme į vidų. Taip ir baigėsi mano kelionė po debesis. Tą džiaugsmą patyriau gero lakūno ir draugo dėka.

Gytis su broliu Andriumi (kairėje) ir pilotu Dave Hall.
Nuotraukos iš Gyčio Kriaučiūno asmeninio albumo

Mūsų geri pažįstami Andrius ir Gytis Kriaučiūnai gana aktyviai bendradarbiauja „Drauge“. Jie priėmė savo senelio Romualdo Kriaučiūno pasiūlymą užsiprenumeruoti „Draugą“. Iš savo kuklių santaupų Gytis ir Andrius iš West Lafayette, IN skyrė prenumeratai 50 dol. Po kitą tiek, skatindami jų gražius norus, pridėjo jaunuolių senelis ir tėvelis Aldas. Taigi, Gytis ir Andrius yra naujieji „Draugo“ prenumeratoriai.

Sveikiname jaunuosius laikraščio prenumeratorius ir dėkojame jiems už gražų bendradarbiavimą mūsų laikraštyje. Lauksime jų naujų rašinių.

Vėlinės „Naujos kartos“ lituanistinėje mokyklėlėje

Lituanistinės mokyklėlės „Nauja karta“ mokiniai ir tėveliai susikaupę paminėjo Vėlines.

Norint vaikus ir suaugusius plačiau supažindinti su lietuvių tautos tradicijomis ir šventėmis, Milwaukee, WI lituanistinėje mokykloje „Nauja karta“ spalio 29 d., šeštadienį, buvo paminėta Vėlinių diena.

Muzikos mokytoja Fausta Urbonienė trumpai papasakojo, kokia yra Vėlinių reikšmė, tradicijos, papročiai. Jai talkino Simona Širvinskaitė.

Mokytoja Dalia Širvinskienė paruošė žvakeles. Kiekvienas rankoje laikydamas degančią žvakutę, susimąstė apie Amžinybės išėjusius mūsų artimus žmones. Ne vieno akyse suspindo ašara, kai muzikos mokytoja F. Urbonienė giedojo giesmę „O, Dieve“.

Šiuo liūdnu, bet kartu jautriu ir dvasingu Vėlinių dienos paminėjimu pabuvome kartu su tais, kurių jau nebėra.

Rita Remeikaitė

Jaunųjų skaitytojų dėmesiui!

2012 m. Lietuvių Fondas (LF) švęs 50-metį! Minėdami šią datą LF, vadovaudamasis šūkiu „Iš kartos į kartą“, kviečia vaikus ir jaunimą dalyvauti konkurse tema „Lietuva, aš turiu tave!“.

Konkursui reikia pateikti LF 50-mečiui skirtą kūrinį tema „Lietuva, aš turiu tave!“. Kūriniai gali būti įvairių žanrų: literatūriniai (eilėraštis, esė, straipsnis), muzikiniai (kompozicija, daina), vaizduojamieji (piešinys, skulptūra, fotografija, videografija) ir t. t. Kurti galima lietuvių arba anglų kalba.

Konkurso dalyviai bus suskirstyti į grupes: Grupė A: vaikai iki 4-tos klasės (iki 9 metų); Grupė B: 5-8 klasių moksleiviai (10–14 metų); Grupė C: gimnazistai (iki 18 metų).

Mažiesiems konkurso dalyviams gali padėti vyresni šeimos nariai, mokytojai. Projektą galima kurti individualiai arba grupėje.

Kūrinį į LF raštinę reikia atsiųsti iki 2011 m. lapkričio mėn. 20 d. adresu: Lithuanian Foundation, Inc., 14911 127th St., Lemont, IL 60439.

El. paštas: admin@lithfund.org

Konkursui atsiųstus kūrinius vertins Lietuvių Fondo bei kitų lietuviškų organizacijų atstovai.

Konkurso nugalėtojų laukia puikūs apdovanojimai – Grupėje A: „Nintendo“ videožaidimų kompiuteriu Wii (apie 300 dol.); Grupėje B: „Apple“ MP3/vaizdo grotuvu „iPod touch“ (apie 300 dol.); Grupėje C: „Apple“ planšetiniu kompiuteriu „iPad“ (apie 600 dol.).

Konkurso nugalėtojai bus paskelbti 2012 m. kovo 15 d., o apdovanojimai bus įteikti 2012 m. balandžio mėn., šventinio Lietuvių Fondo 50-mečio pokylio metu.

www.lithuanianfoundation.org info

MINTIMI MILŽINAS – ŠIRDIMI VAIKAS

LAIMA ŽLIOBIENĖ

„Saulutė“, Lietuvos vaikų globos būrelis, spalio 23 d. Dailės muziejuje, Pasaulio lietuvių centre, Lemont, IL surengė dėmesio vertą renginį, skirtą šimtmečiui nuo Mikalojaus K. Čiurlionio mirties paminėti. Įžangoje Laima Apanavičienė, Čiurlionio galerijos, Jaunimo centre direktorė, apžvelgė Čiurlionio gyvenimo bruožus, pasiremddama jo jauniausios sesers Jadvygos knygoje aprašytais prisiminimais. Aktorė Audrė Budrytė paskaitė keletą jo laišku žmonai. Muzikinę dalį pradėjo dr. Aurelija Tamošiūnaitė, fleita pagrodama Čiurlionio preliudą. Pagrindinę koncerto dalį atliko pianistas Edvinas Minkštimas, neseniai muzikos daktaro laipsnį pelnęs žymioje Julliard muzikos mokykloje. Jis skambino Čiurlionio kūrinius maždaug pagal jų parašymo chronologiją, taip parodydamas kompozitoriaus talento brandos eigą.

Bent jau man atrodė, kad po šio pianisto pirštais Čiurlionio muzika kvėpavo lyg būtų gyva, artima. Gal artima dėl to, kad tai muzika, kuri kalba mums mūsų genais? Santūri ir susimąsčiusi, bet tuo pačiu giedra ir dvasinga. Pukus sumanymas buvo prieš programą ir pertraukos metu ekrane rodyti Roberto Peleckio iš „Youtube“ paimtus, padidintus Čiurlionio paveikslų atvaizdus. Čiurliono dailė ir muzika leido geriau suprasti jo visą kūrybą, išskaityti kūrėjo mintį. Savo paveikslų aiškinti Čiurlionis nemėgo, jis norėjo, kad žmogus pats į juos išsižiūrėtų, kiekvienas savaip jų prasmę pajustų, išgyventų. Taigi įdomu pažiūrėti, kokia aplinka Čiurlionį supo, kas ugdė jo charakterį, savimone.

Gyvenime, kaip rašo jauniausioji sesuo Jadvyga, Čiurlionis buvo labai jautrus gamtos grožiui. Kiekviena proga – per audrą, lietų, šaltį, sniegą, o ypač naktį – stengėsis jo ieškoti. Broliai ir seserys, kuriuos galėtų apkabinti, myluoti ir kalbėti... Ir myli tą žmogų-mislę, nuolat naujai atskleidžiamą, naujai atgimstantį neapbrėpiamoje reiškinių įvairybėje. Jis tiesiog ekstaziškai grožėdavosi spalvingais saulėlydžiais, stebėdamasis, kad žmonės tuo metu „lekia ryti“, o ne šitokiais stebuklais džiaugtis.

Kiekvienas gamtos reiškinys jame kėlė gilią mintį – kontempliaciją apie visatą, begalybę, amžinybę. Žvaigždės Čiurlioniui rodėsi lyg langai į kosmoso paslaptis, debesys – lyg kliūtys ar grėsmės, uolos – gal nepakeičiamas likimas, o žiburėliai – ar tai ne sielos atspindžiai? Štai viename Čiurlionio paveiksle pušaitės, išsirikiavusios kaip kareivėliai, vedamos vadovo, žengia į priekį – kovai, o gal – į nežinią? O ant jų viršūnių – karūnos...

Tad kiekvienas esame kviečiami galvoti savaip. Tai nėra tik paveikslai – tai vaizduotė, poezija, mistika, filosofija. Įdomu, kad keletas užsienyje ir Amerikoje sutiktų japonų, taip pat ir rusų, gerai žinojo lietuvių menininką Čiurlionį, jį suprato ir žavėjosi jo kūryba. O jei norite būti tikrai nustebinti, internete, Youtube.com, pažiūrėkite „The Art of M. K. Ciurlionis“ – daug ką naujo pamatysite ir išgirsite.

Didelį džiaugsmą Čiurlioniui teikdavo kaimo žmonių dainos, kurios lydėjo juos darbuose, linksmino per jų šventes, guodė netekties metu. Jis su atsilankiusiais studijų draugais iš Varšuvos mėgdavo tamsiomis naktimis atsigulti ant žolės ir įbedus akis į žvaigždėtą dangų, gėrėtis tai iš vieno, tai iš kito kaimo skambančiomis melodijomis ir kalbėti apie esmingiausias vertybes mene, gyvenime. Čia norėčiau įterpti anksčiau girdėtus ir dr. Minkštimo patvirtintus teiginius apie lietuviškas sutartines. Muzikos tyrinėtojų išaiškinta, kad jos yra net ankstyvųjų graikų skalių (gamų) pirmakės. Jų struktūrą studijavo ir panaudojo Igor

Stravinski (pvz., siuitoje „Ugnies paukštis“), jų primityvūs sąskambiai turėjo įtakos ir Sergei Prokofjev kompozicijoms.

Čiurlioniui nebuvo svetimi tie dainininkai, kaimo juodadarbiai. Jis su meile išvelgdavo kiekvienaime, net ir paprasčiausiame, bet su gryna širdimi ir sąžine žmoguje, gėrio kibirkstėlę ir džiaugėsi ją suradęs. Tais laikais jie nemokėjo skaityti (gyveno be elektros, tad neturėjo nei radijo, nei televizijos...), bet jie mokėjo pasakoti! Ilgaus žiemos vakarais sekdavo pasakas, padavimus apie savo aplinką, gamtos reiškinius, apipynę juos vaizduote ir mistika. Tai veikė Čiurlionio vaizduotę. Tie išpūdziai aiškiai atsispindi jo muzikoje ir tapyboje.

Išliko įdomi istorija. Čiurlionis savo jaunystę praleido Druskininkuose. To meto Druskininkų miestelio gyventojai lietuviai buvo sulenkėję, mat į Druskininkus kas vasarą atvykdavo „ponai“ vasaroti, kai kurie – net iš didžiųjų Lenkijos miestų. Miestelio gyventojai lietuviai taikydavo šnekėti kaip „ponai“ – lenkiškai, nors ir juokingai klysdami. Čiurlionio tėvas buvo vargonininkas – pasimokinęs, mama taip pat, tad jau nebuvo prasčiokai. Todėl jie ir visi devyni vaikai namuose kalbėjo tik lenkiškai. Tačiau atrodo, kad vaikai nesižavėjo „ponų“ pasipūtimu nei jų blizgučiais. Jie žinojo,

kad yra kilę iš lietuvių, mėgo dainuoti liaudies dainas, bendrauti su kaimiečiais. Šiaip taip suprasdavo lietuvišką jų kalbą.

Mikalojų Konstantiną namuose vadino Kastuku. Su laiku lietuvybė Čiurlionių šeimoje atgimė, net prieštaraujantis tėvas buvo perkalbėtas. Prie to prisidėjo ir jo apsilankymas pirmoje

Deja, laime jie džiaugėsi neilgai. Nors Čiurlionio kompozicijos buvo grojamos užsienyje ir išgirtos kritikų, jo kūryba Paryžiuje Romain Roland pavadinta „nauju dvasiniu kontinentu“, darbo, kurio tikėjosi Petrapilyje, jis negavo. Vilniuje muzika buvo sutelkta senoviškai mąstančių rankose, pokyčių ateityje nebuvo matyti. O dirbo jis visada labai daug, ilgas valandas. Dar studijuodamas ir duodamas pamokas, kad galėtų uždirbti pragyvenimui ne tik sau, bet ir padėti savo broliams, jis spėjo parašyti daugiau kaip 300 kompozicijų (dalis Čiurlionio kūrybos sudegė ar dingo karo audrose). Bet pelno jos nenešė. Sakoma, kad nė vieno jo paveikslo, kurių jis taip pat nutapė apie 300 per vos 10 metų (kurių dabar geidžia pasaulio muziejai), niekas nenupirkęs. Kaip niekad anksčiau gyvenime jį slėgė rūpesčiai dėl lėšų stokos, dėl šeimos ateities. Nuo pervargimo ar nuo nusiminimo jo sveikata pašlijo. Grįžęs iš Petrapilio į Lietuvą sirgo, buvo gydomas ligoninėje, sanatorijoje. Geriau pasijutęs, vieno savo taip mėgtų pasivaikščiojimų metu sušalęs, susirgo plaučių uždegimu ir netikėtai apleido šį pasaulį būdamas vos 35-ių metų.

Dar būtų galima daug rašyti apie Čiurlionio laimingiausius metus, praleistus Druskininkuose. Jų šeimoje buvo daug džiaugsmo, meilės, savitarpio paslaugumo ir dėmesio. Vaikai jautė absoliučią pagarbą tėvams. Tėvų namuose visą laiką skambėjo muzika, dažnai – triukšmingas juokas. Buvo atvejų, kai dėl lietuvybės pašlijus santykiams su vietiniais, tėvui praradus vargonininko darbą, o šeimai pradėjus lankyti tolimesnę bažnyčią su „pagonimis muzikais“, toks linksmas gyvenimas kėlė įtarimą. Čiurlionytė prisimena, jog pro šalį eidamos davatkos net žegnėdavosi.

Sesuo Jadvyga labai gražiai, kartais su kandžiu humoru aprašo jų šeimos gyvenimą ir aplinką. Daugiausia nuopelną ji priskiria vyriausiajam – Kastukui, kuris savo humoru, išradingumu ir

Čiurlionių namai Druskininkuose, kuriuose šiuo metu veikia muziejus.

www.ciurlionis.lt nuotr.

Čiurlionio parodoje Vilniuje, kur tėvas pamatė ir labai stebėjosi, kad yra „daug ponų, gražiai lietuviškai šnekančių“. Caro valdžiai braškant, lietuviai inteligentai kėlė galvas. Ir Mikalojus jau tuo metu pareiškė, kad visą savo kūrybą skiria Lietuvai.

Įdomus Čiurlionio susitikimas su savo būsima žmona. Jis buvo 33-jų metų, gražios išvaizdos, populiarius tarp draugų, turėjęs nemažai gerbėjų, bet sielos draugės vis neradęs. „Brolis turėjo kažkokią didelę moralinę jėgą, kuri spinduliavo, veikė žmones betarpiškai. Kažkoks saulėtas tikėjimas ir meilė, intuityvus gėrio ir grožio pajautimas, tikrųjų vertybių įmlumas ir didelė kūrybinė dovana atskleisti jas kitiems pritraukdavo prie jo geros valios žmones“, – rašo sesuo Jadvyga. Vienaime lietuvių suėjime Vilniuje jo gilių akys susitiko su kitomis – jaunos, dailios Sofijos Kymantaitės – akimis. Jis, tiesiai nuėjęs, prie jos atsisėdo ir jo pirmi žodžiai jai buvo: „Tu mane mokysi lietuvių kalbos.“ Į tai ji atsakiusi: „Taip“. Juodu siejo bendri siekiai. Iš jų laišku matyti gili, tauri meilė. Po metų gimė jų dukrelė Danutė.

švytinčia nuotaika sugebėjo tapti autoritetu savo jaunesniems broliams ir seserims. Kastukas prasiųmavo įvairių žaidimų, rengdavo išvykas po nuostabias Druskininkų apylinkes – pušų ir ažuolų miškus, pilnus grybų ir uogų, smėlio kalnelius su vaizdais į Nemuną ir Ratnyčėlę, į po samanomis slypinčią „paskendusio prakeikto miesto“ Raigardo pelkę, pas dainuojančius žemdirbius ir jų samanomis ir šiaudais dengtas trobeles. Rodė vaikams žvaigždynus, pasakojo mitus apie antikinius dievus, kurių vardais žvaigždynai buvo pavadinti. Su kiekvienu mokėjo elgtis pagal jo amžių, o žaidimuose ir pokštuose jo juokas skambėdavo kaip vaiko krykštavimas.

Sesuo pasakoja, kad brolis labai mylėjo vaikus, atidžiai klausydavo, ką jie plepa, tikėjo jų natūralia intuicija, nes jie arti gamtos, vadovaujasi tuo, ką pasamone diktuoja. Ir pats būdavo lyg vaikas – tyras, švelnus, paprastas ir nuoširdus. Todėl sesuo apie savo brolį Konstantiną Čiurlionį ir pasakė: „Mintimi milžinas – širdimi vaikas.“

Paruošė Nijolė Nausėdienė • El. paštas: nausediene@aol.com

MŪSŲ STALUI

KEPINIAI ŠVENTĖMS ARTĖJANT

Netrukus sulauksime mūsų pačių didžiausių švenčių: Padėkos dienos, šv. Kalėdų ir Naujųjų metų. Visų šeiminių laukia pats didžiausias darbymetis. Per visas šias šventes, ypač per šv. Kalėdas, šeiminių stalus nukrauna įvairiais gardėšiais, kurių laukia visi šeimos nariai.

Nutariau dar gerokai prieš šventes pasiūlyti šeiminiškoms įvairių saldumynų receptų. Gal kuri sumanys ką nors naujo išbandyti, gal susigundys nauju receptu ir juo pakeis įprastus kepinius.

Imbierainiai ir meduoliai

Imbierainiai ir meduoliai – vieni iš seniausių šiuo metu valgomų saldėsių, kepti ir skanauti dar tada, kai maistas tebuvo saldinamas medumi. Sako, jog imbieriniai kepiniai į Europą atkeliavo drauge su bėgliu armėnu vyskupu, kuris XI a. esą atkėjęs į Prancūziją ieškoti prieglobsčio ir apsistojęs Pithiviers mieste. Jo pamėgti saldumynai labai patikę aplinkiniams ir greitai paplitę po aplinkinius kraštus. Ėmėsi kurtis net imbierinių kepėjų bendruomenės (gildijos), o 1596 m. vieną, susikūrusią Reims mieste, pripažino pats to laiko šalies valdovas Henry IV.

Netrukus imbieriniais „apsirgo“ Dijon miestas, kuris ir po šiai dienai yra laikomas imbierinių meduolių karaliumi.

Prancūzai tuos praamžius meduolius vadina „kandžia duonele“ (*pain d’épice*), anglai – „imbierine“ (*gingerbread*), o vokiečiai „pipirine“ (*Pfefferkuchen*), mat į tuos pyragus, be medaus, pieno ir miltų, paprastai dedama aitrių prieskonių (imbiero, gvazdikėlių, cinamono, citrinų žievės, anyžių). Jie kepami ir kaip paprasčiausi pailgiai, ir kaip puošnūs gražpyragiai, bet dažniausiai – kaip maži, mieli įvairiausių pavidalų meduoliukai.

Medaus pailgis

Reikės: 1 1/2 puodelio medaus, 5 puodukų miltų, 1 pakelio kepimo miltelių, 1 šaukšto malto cinamono, 2 žiupsnių malto muškato, 4 žiupsnių malto imbiero, 2 žiupsnių maltų gvazdikėlių, pusės citrinos, 4 šaukštelių anyžių sėklų (jei norite), 1 šaukšto pieno, 2 kiaušinių, sviesto skardai patepti.

1. Puodelyje pamažu ištirpinkite, o paskui užvirinkite 1 1/2 puode-

lio medaus. Nugraibykite putas su nešvarumais. 5 puodukus miltų sumaišykite su pakeliu kepimo miltelių, šaukštu malto cinamono, 2 žiupsniais malto muškato, 4 žiupsniais malto imbiero, 2 žiupsniais maltų gvazdikėlių, sutarkuota pusės citrinos geltonąja žieve.

2. Galima įberti 4 šaukštelius anyžių sėklų. Į miltų mišinį supilkite karštą medų kartu su 1 šaukštu šilto pieno ir 2 kiaušinių tryniais. Gerai išmaišykite ir 5 min. minkykite pirštais arba elektrine maišykle, kad išeitų vientisa, tasi tyrė. Uždenkite ir pusvalandžiui palikite pastovėti kambario šilumoje.

3. Ištepkite sviestu kepimo (pailgą) skardą. Sukrėskite į skardą paruoštą tešlą, paviršių gražiai išlyginkite, aptepkite medumi ir 30–35 min. kepkite 350 F temperatūros orkaitėje. Ištraukę iš orkaitės apverskite ant grotelių ir palikite 2 val. ataušti. Ataušusį pailgį suvyniokite į foliją, mat šie kepiniai greitai perdziūsta.

Meduoliai gyvuoliai

Šie nedideli, pailgi meduoliukai kilimo yra iš Elzaso. Ten jie vadinami „meduoliais gyvuoliais“ – *Lebkuchen*, kepami ir patiekiami per Kalėdas.

Reikės: 1 puoduko medaus, 1/2 puoduko cukraus, 2 1/2 puodelio miltų, 1/2 puoduko sukapotų migdolų, 2 šaukštų malto cinamono, pusės pakelio kepimo miltelių, 1/2 puoduko cukrutų (su cukrumi išvirtų) apelsinų žievelių, 2 kiaušinių.

1. Puodelyje sumaišykite ir pamažu užvirinkite puoduką medaus ir 1/2 puoduko cukraus. Pavirinkite 10

sekundžių, nugraibykite putas su nešvarumais.

2. Supilkite dubenin. Sykiu suberkite miltus, sukapotus migdolus, 2 šaukštus malto cinamono, pusę pakelio kepimo miltelių, cukrutų apelsinų žievelių, įleiskite 2 kiaušinių trynius.

3. Viską gerai išmaišykite ir 4–5 min. minkykite, kad tešla gautųsi vientisa. Uždenkite ir 2 val. palikite kambario temperatūroje. Itin plonai iškočiokite, supjaustykite poros pirštų platumo pailgiukais, sudėkite į miltais pabarstytą kepimo skardą ir pusvalandį kepkite 350 F orkaitėje. Palikite ataušti.

4. Iškeptus meduoliukus apliekite cukrine glazūra, vyšnių trauktine arba tiesiog apiberkite cukraus miltais.

Netingint galima iškepti įvairių pavidalų meduolių: žmoniukų, avinėlių, arkliukų, paukščių, gėlių, širdelių. Išpuoškite juos visokiais vinčiais ir raštais. Iš Vokietijos ir Austrijos atėjo imberinių kalėdinių namelių mada.

Kalėdinis pailgis su cukrutais vaisiais

Prancūziškai žodis „pyragas“ yra *gâteau* (luitas, sankepa, kietulys). Čia minimus kepinius prancūzai vadina žodžiu, labai artimu angliškam žodžiui „cake“, o tai rodo jų anglišką kilmę. Nors angliai žodžiu „cake“ vadina visokiausius pyragus, prancūzai šiuo vardu vadina tikrai pailgius su džiovintais vaisiais bei riešutais ir patiekia juos, kaip ir anglai, prie arbatos. Į tešlą dedama kokių tik širdis geidžia džiovintų vaisių, riešutų, kvėpalų, prieskonių, aguonų.

Reikės: 1 lazdelės sviesto, 1/2 puodelio cukraus, 3 kiaušinių, 1 1/3 puoduko miltų, 1 pakelio kepimo miltelių, 2 puodelių sukapotų, cukruje virtų vaisių.

1. Atsikirpkite tinkamo dydžio kepimo popieriaus lakštą, ištepkite jį sviestu, įklokite į kepimo skardą taip, kad kyšotų kraštai. Dubenyje mentele suminkykite suminkštėjusį sviestą, suberkite cukrų ir elektrine maišykle plakite apie 5 min.

2. Vieną paskui kitą įmuškite kiaušinius: įleidę vieną, gerai išmaišykite ir tik paskui leiskite kitą. Jei tešla pradės nebesusiplakti, įstatykite dubenį virš puodo, kuriame verda vanduo, ir plakite, kol tešla vėl taps vientisa. Kitame dubenyje sumaišykite miltus ir kepimo miltelius.

3. Suberkite sukapotus, cukruje virtus vaisius ir ilgai minkykite pirštais, kad visi vaisiai kaip reikiant apsiveltų miltais. Pamažu, vis tebe maišant, suberkite į sviesto ir kiaušinių plakinį. Subėrę viską minutę švelniai maišykite mentele, bet nepersistenkite, nes plakinys gali subliukšti.

4. Supilkite tešlą į kepimo skardą, mentele gražiai išlyginkite, pašaukite į 450 F orkaitę ir kepkite 8 min. Po to karštį sumažinkite iki 345 F ir kepkite dar 35–40 min. Patikrinkite: jei į vidurį smeigtas ir 10 sekundžių palaikytas metalinis smailgelis lieka švarus ir sausas, vadinasi, pyragas yra iškepęs. Ištraukus iš orkaitės išverskite ant grotelių, atsargiai nulupkite kepimo popierių, ataušinkite.

5. Pasidėję ant pjaustymo lentos dantytu peiliu suraišykite. Per daug nespauskite, nes gali subliukšti. Suvyniokite į foliją ir laikykite sandarioje dėžutėje kambario temperatūroje net iki savaitės, o šaldytuve – dar ilgiau.

Šį pyragą lengva užšaldyti. Tie, kurie išmano apie šiuos pyragus, niekada nevalgo jų išsyk, ką tik iškepus, o palaukia dienele kitą, tada jie būna daug gardesni.

Parengta pagal „Rinktiniai valgiai iš viso pasaulio“

Artėjant šv. Kalėdoms, norėtume pasmalsauti, kokiais kalėdiniais, šventiniais kepiniais – sausainiais, pyragais, tortais, raguoliais – vaišinate savo šeimyną, giminaičius, draugus, bičiulius? Iki šv. Kalėdų liko beveik du mėnesiai. Atsiųskite mums savo mėgstamiausių (lengviausiai iškepamų, skaniausių, šventiškiausių ir pan.) kepinų receptus, o mes jais mielai pasidalinsime su „Draugo“ skaitytojais.

Siųskite paprastu paštu: „Draugo“ redakcija, 4545 West 63rd Street, Chicago, IL 60629 arba, jei naudojotės internetu, – redakcija@draugas.org. Siųsdami receptą nepamirškite parašyti savo vardo, pavardės ir telefono numerio, kad, kilus neaiškumams dėl recepto, galėtume susisiekti. Lauksime Jūsų receptų ir kepinų nuotraukų.

Redakcija

ATLANTIC Express Corp.

1-800-775-SEND

www.atlanticexpresscorp.com

Ocean Freight

Krovinių gabenimas laivu į visas pasaulio šalis.

Auto Export

Krovinių gabenimas lėktuvu į visas pasaulio šalis.

Air Freight

Automobilių pirkimas bei siuntimas į visas pasaulio šalis.

Small Packages

Krovinių pervežimas visoje Amerikoje.

Trucking

Smulkių siuntinių siuntimas bei pristatymas į namus Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje

8801 78th Ave Bridgeview, IL 60455 Tel. 1 708-599-9680 Fax. 1 708-599-9682 Tel. 1 800-775-7363

LIETUVOS IR PASAULIO NAUJIENOS

Redaktorė Loreta Timukienė • El. paštas: loretatim@gmail.com

Berlynas (ELTA) – Vokietija mini 22-ąsias Berlyno sienos griuvimo metines. Berlyno siena buvo pastatyta 1961 m. rugpjūčio 13 d. Ji atskyrė tris sąjungininkų kariuomenių kontroliuojamus Berlyno sektorius nuo Rytų Vokietijos ir tapo Šaltojo karo simboliu. Berlynas tapo padalintu į Vakarų Berlyną ir Rytų Berlyną. Pastčius sieną Vokietijos Demokratinė Respublika sustabdė šioje šalyje gyvenusių vokiečių bėgimą į Vakarus. Sieną buvo nugriauta 1989 m. lapkričio 9 d., Michail Gorbaciov pradėjęs liberalizacijos politiką.

EPA nuotr.

Septynios Lietuvos ambasados – be ambasadorių

Vilnius (BNS) – Septynios Lietuvos diplomatinės atstovybės užsienyje šiuo metu dirba be vadovų. Ambasados be ambasadorių ilgesniam laikui esą liko dėl ilgai trunkančių diplomatų skyrimo procedūrų, taip pat – taupymo sumetimais.

Lietuva užsienio valstybėse turi 42 ambasadas. Šešios jų – Bulgarijoje, Graikijoje, Japonijoje, Rusijoje, Šveicarijoje ir Turkijoje – dirba be ambasadorių. Be ambasadoriaus taip pat likusi Lietuvos nuolatinė atstovybė prie Jungtinių Tautų Švietimo, mokslo ir kultūros organizacijos (UNESCO).

Kad kai kurios mūsų krašto atstovybės užsienyje dirba be ambasadorių, diplomatų teigimu, neigiamų pasekmių Lietuvai neturi. Tačiau, politikų nuomone, tai labai bloga praktika.

Užsienio reikalų ministerijos (URM) Spaudos ir viešųjų ryšių skyriaus vedėjas Mindaugas Lašo teigimu, diplomatinėms atstovybėms užsienyje ne ambasadoriai, o laikinieji reikalų patikėtiniai kartais vadovauja dėl trijų priežasčių.

NATO naikintuvai lydėjo Rusijos karinius lėktuvus

Vilnius (BNS) – Lapkričio 7 d. iš Lietuvos dukart kilo NATO oro policijos misiją atliekantys Danijos naikintuvai, kurie lydėjo keturis Rusijos karinius lėktuvus, skridusius tarp pagrindinės Rusijos dalies ir Karaliaučiaus srities.

Lietuvos pareigūnų teigimu, jiems susirūpinimą kelia Rusijos skrydžių dažnumas. Rusijos kariniai lėktuvai skrido virš neutralių vandenų Baltijos jūroje. Visi skrydžiai įvyko vienas po kito, mažesniu nei keturių valandų tarpu. Skrydžių planus Rusijos pusė pateikė tinkamai.

Prašoma išaiškinti, ar V. Adamkus neatskleidė valstybinės paslapties

Vilnius (BNS) – Generalinė prokuratūra nusprendė kreiptis į Valsybės saugumo departamentą (VSD), kad šis išaiškintų, ar kadenciją baigęs prezidentas Valdas Adamkus neatskleidė valstybinės paslapties. Jei kadenciją baigusiam prezidentui išvada bus nepalanki, prokurorai žada pradėti ikiteisminį tyrimą.

Į prokurorų akiratį buvęs valstybės vadovas pateko po knygoje „Pasakutinė kadencija. Prezidento dieno-

„Pirma, taip nutinka dėl ilgai užtrunkančios atrankos ir skyrimo procedūrų, kurios apibrėžtos Diplomatinių tarnybos įstatyme ir kurias nustato tarptautinė praktika. Šiuo metu dėl šios priežasties vadovų laukia ambasados Japonijoje ir Rusijoje”, – aiškino jis.

Kitos diplomatinės atstovybės ambasadorių neturi taupymo sumetimais. „Šis sprendimas priimtas kaip alternatyva atstovybių uždarymui. Dėl šios priežasties ambasados Bulgarijoje, Šveicarijoje, UNESCO, Turkijoje ir Graikijoje šiuo metu laikinai vadovauja laikinieji reikalų patikėtiniai. Tačiau rengiantis pirmininkavimui Europos Sąjungos Tarybai 2013 metais, planuojama, kad jau kitąmet šioms atstovybėms ims vadovauti ambasadoriai”, – tikino M. Lašas.

Seimo Užsienio reikalų komiteto (URK) nariai teigia, kad ambasados ilgą laiką negali likti be vadovo. „Diplomatinės atstovybės vadovo nebuvimas trikdo diplomatinę veiklą”, – sakė URK narys Petras Auštrevičius.

Palydėti Rusijos bombonešius Su-24 naikintuvai iš Šiaulių buvo pakilę ir spalio mėnesį. Lietuvos pareigūnai ne kartą yra išsakę nuogastavimų dėl Karaliaučiaus krašto militarizavimo. Krašto apsaugos ministrė Rasa Juknevičienė šiemet viešai pareiškė, kad šioje srityje yra laikomas taktinis branduolinis ginklas. Šią vasarą Lenkijos dienraštis „Rzeczpospolita” pranešė, kad Karaliaučiaus srityje yra raketos „S-400”, galinčios pasiekti taikinius 400 kilometrų spinduliu.

raščiai” atskleistų faktų. V. Adamkus rašo, jog eidamas prezidento pareigas buvo informuotas, kad „Vilniaus apygardos teismo pirmininkas Artūras Šumskas, remdamasis diplomatinio imuniteto užtikrinančia Vienos konvencija, atsisakė leisti sekti diplomatine tarnyba prisidengusius užsienio agentus – neleido klausytis jų pokalbių”. Anot knygos, V. Adamkaus patarėjai tokią Vienos konvencijos interpretaciją laikė klaidinga.

JAV gali siekti naujų apribojimų Iranui

Washington, DC (BNS) – Jungtinės Valstijos perspėjo didinsiančios spaudimą ir pasiruošusios skelbti naujus apribojimus Iranui, kai Jungtinės Tautos (JT) pranešė, jog Teheranas vystė branduolinių ginklų gamybą reikalingas technologijas.

Ši paviešinta informacija paskatino respublikonų atstovus reikalauti, kad Baltieji rūmai imtųsi „triuškinamo” ekonominio atsako. Tuo tarpu sklendantys gandai apie tikėtiną Izraelio karinį smūgį Irano branduoliniams objektams kelia sudėtingų klausimų aukščiausiesiems JAV pareigūnams.

Tačiau pareigūnai taip pat pažymi, jog Tarptautinės atominės ener-

getikos agentūros (TATENA) ataskaitoje nepateikiama išsamių atsakymų apie numanomą Irano branduolinių ginklų kūrimo programą, o Teheranas griežtai neigia ją vystantis.

Vienoje išsikūrusi JT agentūra paskelbė, jog jos turima informacija, kurios apimtis – per 1,000 puslapių, rodo, kad Iranas užsiėmė „savos konstrukcijos branduolinio ginklo kūrimu, įskaitant jo sudedamųjų dalių bandymus”.

Ankstesni TATENA įvertinimai buvo daugiausiai susiję su Irano pastangomis pasigaminti radioaktyviųjų medžiagų, kurios gali būti naudojamos tiek atominėje energetikoje, tiek atominiams užtaisams gaminti.

Po S. Berlusconi atsistatydinimo Italijai gresia politinė nežinomybė

Roma (BNS) – Italijai gresia politinė nežinomybė po to, kai ministras pirmininkas Silvio Berlusconi sutiko atsistatydinti. Jo centro dešiniųjų partija ragina pradėti rinkimus, o opozicija – kuo greičiau sudaryti nacionalinę vyriausybę.

Per balsavimą Žemumosiuose rūmuose nesurinkęs absoliučios daugumos balsų, S. Berlusconi pareiškė atsistatydinsias tada, kai parlamen-

tas priims biudžeto pertvarkas, kurių reikalauja Europos vadovai, siekiant padėti Italijai įveikti euro zonai grėsmę keliančią skolų krizę.

Tikimasi, jog šį mėnesį abiejuose parlamento rūmuose bus balsuota už pertvarkas. Opozicijos vadovai gali bandyti žengti į priekį, siekdami kuo greičiau užbaigti S. Berlusconi 17 metų trukusį valdymą Italijoje.

Rusija ir Gruzija pasirašė susitarimą dėl PPO

Ženeva (BNS) – Rusija ir Gruzija pasirašė susitarimą, kuris leis Maskvai prisijungti prie Pasaulinės prekybos organizacijos (PPO), pranešė Gruzijos ambasadorius prie PPO.

Gruzijos nesutikimas buvo pagrįdinė kliūtis Rusijos narystei didžiausioje tarptautinėje prekybos

bendrijoje. Derybos strigo dėl to, kad Maskva atsisakė pateikti Gruzijai informaciją apie prekybą Abchazijoje ir Pietų Osetijoje – vienašališkai nuo Gruzijos atsiskyrusiuose regionuose, kuriuos Rusija pripažino po trumpo karo su Tbilisiu 2008 metų rugpjūtį.

Ohio valstijoje surengto referendumo rezultatai gali pakenkti JAV respublikonams

Čikaga (BNS) – JAV prezidento Barack Obama politiniai priešininkai respublikonai patyrė skaudų smūgį Ohio valstijoje, kurios rinkėjai referendume triuškinama persvara atmetė nepopuliarų įstatymą, ribojantį profesinių sąjungų teises.

Demokratai taip pat iškovojo pergalę Kentucky valstijoje, priklausančioje respublikonams prijauniančių vadinamųjų Biblijos juostos valstijų grupei, kai jos gubernatorius Steve Beshear buvo perrinktas, aplenkęs savo varžovą respublikoną 20 proc.

Šie laimėjimai gali sužlugdyti respublikonų politinį proveržį, nors pernai jų pergalės rinkimuose padėjo priimti kai kurias kraštutines priemones, pasiūlytas šiose partijos ultradešiniojo sparno, sakė Ohio universiteto politologijos profesorius Paul Beck.

Viešojo sektoriaus profsąjungų nariai ir jų šalininkai anksčiau šiais metais išėjo į gatves, masiškai protestuodami prieš jų teises ribojančius įstatymus, priimtus Ohio, Wisconsin, Indiana ir kitose valstijose, kurių Kongresuose vyrauja respublikonai. Tuo tarpu respublikonai tvirtino, kad šie suvaržymai yra vienintelė priemonė, galinti padėti sumažinti valstijų biudžetų deficitus, o viešojo sektoriaus darbuotojus vaizdavo kaip godžius tinginius, besinaudojančius pensijų ir sveikatos apsau-

gos sistemų lengvatomis. Tačiau šis puolimas prieš mokytojus, ugniagesius ir slauges neišdegė ir atvėrė kelią išlieti vidurinės klasės pykčiui dėl ekonomikos sunkumų, kuris buvo susikaupęs dėl ultrakonservatyviojo Arbatėlės judėjimo aktyvistų veiklos. Demokratai pasistengė pasinaudoti šiuo pykčiu, kaip ir judėjimo „Užimk Wall Street” aktyvistais, visoje šalyje protestuojančiais prieš stambiojo verslo ryklių godumą.

Ohio valstijoje aktyvistai surinko 900,000 parašų – beveik triskart daugiau, negu reikėjo surengti šiam referendumui dėl įstatymo, atėmus iš 360,000 šios valstijos viešojo sektoriaus darbuotojų didžiąją dalį teisių derėtis dėl darbo sąlygų.

Šis balsavimas taip pat laikomas referendumu dėl Ohio gubernatoriaus respublikono John Kasich, kurio populiarumas yra vienas iš žemiausių tarp valstijų administracijų vadovų. Gubernatorius taip pat buvo vienas iš siūliusių palikti galioti suvaržymus profsąjungoms.

Minėtas įstatymas buvo atmetas, ši profsąjungų pergalė buvo iškovota po to, kai demokratams nepavyko užsitikrinti pakankamo palaikymo, kad būtų atšauktas panašus įstatymas Wisconsin valstijoje, kuri, kaip ir Ohio, yra itin svarbi valstija per JAV prezidento rinkimus.

VERSLO NAUJIENOS

Redaktorė Loreta Timukienė • El. paštas: loretatim@gmail.com

LIETUVA

Lietuvos Vyriausybė tarptautinėse finansų rinkose išplatino 750 mln. JAV dol. obligacijų emisiją, kuri papildys šių metų kovo pradžioje išplatintą 10 metų trukmės tokios pat vertės emisiją. Naujų obligacijų išleidimo kaina lygi 101,249 proc. jų nominalios vertės. Gautos lėšos bus naudojamos skolų refinansavimui ir biudžeto deficito finansavimui. Obligacijų platinimas bus baigtas lapkričio 16 d., o emisija, kurios bendra nominali vertė padidėjo iki 1,5 mlrd. JAV dol., bus išperkama 2021 m. kovo 9 d. Obligacijų platinimą organizavo Didžiosios Britanijos bankas „Royal Bank of Scotland“ ir JAV bankas „JPMorgan“.

Pagal Lietuvos ir Šveicarijos bendradarbiavimo programos projekto „Moksliniai tyrimai ir plėtra“ įgyvendinimo sutartį bendriems Lietuvos ir Šveicarijos mokslininkų projektams bus skirta beveik 30 mln. litų. Lietuvos ir Šveicarijos aplinkos apsaugos mokslų ir technologijų, sveikatos (gyvybės) mokslų bei gamtos mokslų sričių mokslininkai turės galimybę vykdyti bendrus mokslinius tyrimus ir kartu organizuoti mokslo renginius. Programa bus įgyvendinama 2011–2016 m., ja siekiama mažinti ekonominius ir socialinius skirtumus išsiplėtusioje Europos Sąjungoje.

Į Lietuvos bankininkystės sektorių žvalgosi keli Rusijos bankai, keitinantys ten atidaryti savo padalinius. Artimiausiame Lietuvos banko valdybos posėdyje bus svarstomas klausimas dėl kol kas neįvardijamo banko atstovybės įsikūrimo Lietuvoje. Ir tai bus dar vienas varžovas komerciniams bankams. Tuo tarpu pasaulio bankams peržiūrint savo veiklos galimybes, Lietuvos bankai kol kas skaičiuoja milijoninius pelnus ir neplanuoja mažinti darbuotojų, kaip kai kurie užsienio milžinai. Per pirmus 10 šių metų mėnesius bendras komercinių bankų pelnas, Lietuvos banko duomenimis, buvo kiek didesnis nei 700 milijonų litų.

Pirmą kartą per visą Nepriklausomybės laikotarpį atliktos centrinės valdžios veiklos ataskaitos duomenimis, nuo 2008 m. panaikintos 129 įstaigos, sutaupyta 882 mln. litų. Saulėlydžio komisijos ataskaita atskleidė, kad pagal darbo užmokesčio, vidutinio darbuotojų skaičiaus vertinimus viešasis sektorius yra grąžintas į 2007 m. lygį. Suskaičiuota, kad pernai Vyriausybės atsakomybės srityje veikusiose ministerijose, biudžetinėse įstaigose, viešosiose įstaigose ir valstybės įmonėse dirbo 7 proc. mažiau darbuotojų nei 2008 m., atitinkamai įstaigų skaičius sumažintas 11 proc. (129 įstaigomis), o darbo užmokesčiui skiriama suma sumažėjo 882 mln. litų.

Didžiausią piniginę paramą nuo praėjusiais metais sumokėto pajamų mokesčio šiemet gavo viešoji įstaiga Modernaus meno centras (MMC) bei

labdaros ir paramos fondas „Bėdų turgus“. MMC sulaukė apie 400,000 litų paramos, „Bėdų turgus“ – 290,000 litų. Po jų rikiuojasi viešosios įstaigos „Lesė“ ir „SOS gyvūnai“, visuomeninė organizacija „Lietuvos lenkų sąjungos Vilniaus rajono skyrius“, „Senukų“ labdaros ir paramos fondas, labdaros ir paramos fondas „Rugutė“, Klaipėdos universitetinė ligoninė, gyvūnų gerovės tarnyba „Pifas“, gyvūnų globos namai „5 pėdutės“. Paramos gavėjams jau pervestos lėšos, kurias iki 2 proc. nuo praėjusiais metais sumokėto pajamų mokesčio skyrė beveik 411,000 gyventojų. Paramos suma organizacijoms šiais metais siekia 36 mln. litų. Praėjusiais metais 456,000 gyventojų organizacijoms skyrė apie 40 mln. litų.

Į Lietuvą grįžtančius buvusius tremtinius ir politinius kalinius ap rūpinti būstais iki 2012 m. neįmanoma, todėl ieškoma būdų iš dalies padengti tremtinių šeimoms būstų išgijimo išlaidas. Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (SADM) duomenimis, šiuo metu būsto Lietuvoje laukia 443 tremtinių šeimos, o šiam poreikiui visiškai patenkinti reikia 60 mln. litų. Kasmet skiriant tik mažiau negu po 1,5 mln. litų, tremtiniai gauna po 10 butų per metus. Pusė lėšų skiriama Vilniaus miestui. Jau parengtas veiklos planas nuo 2013 m., tikintis gauti didesnę finansavimą, ap rūpinant tremtinių šeimas būstais arba ieškoti kitų priemonių palengvinti butų išgijimą.

Siekiant pritraukti galimus investuotojus į Klaipėdos išorinį gilivandenį uostą, Londone įvyko seminaras, kurio metu pristatytos galimybės bendradarbiaujant viešajam ir privačiam sektoriui kartu su Lietuvos Vyriausybe vystyti šį transporto projektą. Klaipėdos išorinis gilivandenis uostas bus kuriamas strategiškai patogioje vietoje, galinčioje tapti Rytų-Vakarų transporto koridoriaus vartais į Rusiją, NVS, Skandinavijos ir kitas Europos šalis. Šis uostas taip pat sujungs sausumos tarptautinį transporto koridorių su jūros keliais – Baltijos jūros greitkeliais. Giliavandenis uostas turėtų atsirasti šalia Būtingės naftos terminalo. Uosto statybos vertė gali siekti apie 4 mlrd. litų. Jo techninį projektą numatoma parengti 2013–2014 m.

Lietuva yra sparčiausią plėčiausio interneto greitį išvysčiusi šalis pasaulyje. Parsiuntimo greitis Lietuvoje siekia 32,41 Mb/s (internet greičio testavimas atliekamas matuojant tris rodiklius – parsiantimo ir išsiuntimo greitį bei gaisies laiką). Internetu Lietuvoje naudojasi apie 65 proc. namų ūkių. Elektroninės bankininkystės paslaugomis Lietuvoje naudojasi lygiai pusė šalies gyventojų – 50 proc.

PASAULIS

Didžiausia pasaulyje automobilių gamintoja „Toyota“ dėl techninių problemų visame pasaulyje atšaukia apie 550,000 automobilių, daugiausia – Jungtinėse Valstijose. JAV bus atšaukta 283,200 „Toyota“ markės automobilių ir 137,000 „Lexus“ automobilių, tarp jų – 2004 m. ir 2005 m. „Camry“, „Highlander“ ir „Sienna“ modelių automobiliai. „Toyota“ atstovai teigia, kad Japonijoje bus atšaukta maždaug 38,000 automobilių, dar 25,000 – Australijoje ir Naujojoje Zelandijoje. Bendrovė pažymi, kad kol kas nebuvo gauta pranešimų apie avarijas ar sužeidimus, galėjusius kilti dėl techninių problemų, dėl kurių gali sutrikti automobilių valdymas.

Premijos Jungtinių Valstijų bankininkams už šiuos metus bus sumažintos 20–30 proc., palyginus su praėjusių metų premijomis, skelbiama New York konsultacinės bendrovės „Johnson Associates“ ataskaitoje. Mažiausiai apkarpytos bus mažmeniniuose bankuose mokamos premijos – apie 5 proc. Planuojamas premijų apkarpymas bus pirmas per dvejus metus, kai buvo mokamos rekordinės premijos Wall Street bankininkams. 2010 m. premijos JAV bankininkams pasiekė rekordinę sumą – 135 mlrd. dol. Finansinių organizacijų savininkai pajėgė skirti tokią sumą dėl išaugusių įplaukų. Akcininkai aiškina tokį savo dosnumą tuo, kad praras vertingus darbuotojus, jeigu neatsidėkos jiems už kokybišką darbą.

Rusijos sprendimas padėti euro zonos valstybėms įveikti skolų krizę nėra susijęs su energetika, teigia Rusijos premjeras Vladimir Putin. „Tikimės, kad įveiku tokios valstybės kaip Rusija ir Kinija aktyviai dalyvaus viso pasaulio bandymuose pagerinti padėtį, tai turės įtakos mūsų padėčiai Tarptautiniame valiutos fonde (TVF)“, – sakė V. Putin. Spalio 31 d. prezidento patarėjas ekonomikos klausimais Arkadij Dvorkovič pareiškė, kad Rusija yra pasiruošusi per TVF suteikti euro zonai 10 mlrd. JAV dol. finansinę pagalbą.

Tai, ką Latvija padarė norėdama įveikti krizę, toli gražu negali būti vadinama sėkmės istorija, priešingai – tai netinkamos ekonomikos politikos pavyzdys, teigia Jungtinių Vals-tijų Ekonomikos ir politikos tyrimų centro direktorius Mark Weisbrot. Prieš atsigavimą Latvijos ekonomika „susitraukė“ 25 proc., daugybė žmonių liko be darbo. Tai, kad ekonomika pagaliau pradėjo augti, toli gražu nėra pasiekimas, turint omenyje tai, kad Latvijos nuosmukis buvo skaudžiausias iš visų pasaulio valstybių. Latvija prarado vieną ketvirtadalį savo ekonomikos ir tik dalelę jos jai pavyko atgauti. Daugybė latvių emigravo, o nedarbo lygis kur kas didesnis, nei buvo prieš krizę.

Finansinio stabilumo taryba iš-

vardijo 29 sisteminius bankus, kurių žlugimas gali sukelti didelį pavojų Didžiojo dvidešimtuko (G20) šalių ekonomikai. Taryba pažymi, jog į sąrašą įtrauktiems bankams bus duotas nurodymas imtis priemonių savo stabilumui didinti. Į šį sąrašą įtraukti keturi dideli Prancūzijos bankai, turintys sisteminę svarbą: „Societe Generale“, „BNP Paribas“, „Credit Agricole“ ir BPCE. Vokietijos federalinės kanclerės Angela Merkel duomenimis, į sąrašą įrašyti ir du dideli VFR bankai – „Deutsche Bank“ ir „Kommerzbank“.

Nauji duomenys rodo, kad Jungtinėse Valstijose skurde gyvena daugiau žmonių, nei iki šiol manyta. Remiantis paskelbtais rezultatais, skursta 49,1 mln. amerikiečių, arba 16 proc. šalies gyventojų. Šis rodiklis yra beveik procentu didesnis, nei oficialiai nurodyta rugsėjį (15,1 proc.). Skurstančiųjų daugėja dėl kylančių maisto produktų kainų, taip pat dėl brangstančio gydymo, už kurį tenka mokėti iš savo kišenės.

Japonijos finansų ministerija patvirtino, kad įsigijo 10 proc. naujausios Europos finansinio stabilumo fondo (EFSF) obligacijų emisijos. Ministerija teigia, kad įsigijo obligacijų už 300 mln. eurų. Anksčiau Japonija jau tris kartus pirkė EFSF obligacijų, iš viso už 2,975 mlrd. eurų. Euro zonos vadovai jau kuris laikas siekia padidinti investicijas į EFSF ir taip suteikti finansinę pagalbą skolų slegiamoms valstybėms. Praėjusį mėnesį jie susitarė padidinti EFSF iki 1 trln. eurų.

Šveicarijos bankas „Credit Suisse“ perduos pasiturinčių amerikiečių, turinčių sąskaitų banke, duomenis Šveicarijos vyriausybei. Banko vadovybė pranešė atsiliepusi į Šveicarijos vyriausybės prašymą netrukus po to, kai JAV valdžia kreipėsi į ją padėti nustatyti asmenis, vengiančius mokėti mokesčius. JAV valdžia apkaltino 11 finansinių Šveicarijos institucijų, įskaitant „Credit Suisse“, padedant JAV klientams slėpti lėšas nuo JAV mokesčių tarnybos. JAV pradėjo tyrimą šių metų liepą. „Credit Suisse“ atsisakė įvardinti tikslų skaičių klientų, kurių duome-

Vokiečių generolas
Rudiger von der Goltz.

Lietuvos ministras pirmininkas
Augustinas Voldemaras.

Estijos admiras
Johan Pitka.

Latvijos ministras pirmininkas
Karlis Ulmanis.

LAISVINANT BALTIJOS VALSTYBES

GEDIMINAS INDREIKA

Tęsinys iš lapkričio 8 d.

II – Latvijos kelias į nepriklausomybę

1915 m. rugpjūtį Vokietija užkariavo Kuržemę, latvių etnografinės žemės padalinama per pusę. Kartu su Lietuva Kuržemė buvo prijungta prie „Ober-Ost“ administracinės teritorijos, valdomos vokiečių. Šveicarijoje gyvenantys latvių patriotai, socialdemokratai Rainis ir Cielens, pirmieji iškėlė Latvijos autonomijos mintį: apjungti visas latvių gyvenamas žemes, Kuržemę, Vidžemę ir

Latgaliją, susigrąžinti tremtinius. Po Vokietijos kapituliacijos atsivėrė galimybės visiškai išsilaisvinti iš okupantų.

Latvijos nepriklausomybės siekis susidūrė su sudėtingomis aplinkybėmis – tiek Latvijos vokiečių miestiečiai, tiek bolševikams palanki latvių mažuma nepritarė Latvijos valstybės kūrimui. Vietiniai latviai buvo sudarę batalioną, vadovaujamą J. Vaciečio, kovojantį bolševikų pusėje. Britanijos laivynas dėl logistikos aplinkybių negalėjo atplaukti į Rygą.

Latvijos laikinosios vyriausybės pirmininkas Ulmanis paprašė vokiečių generolo von Esdorff pagalbos. Generolas nusiskundė, kad jo kariai

demoralizuoti dėl latvių teigimo, jog jie yra okupantai. Jis pasiūlė, kad kovoje prieš bolševikus jam būtų duota vadovauti visai apjungtai nacionalistų latvių ir vokiečių kariuomenei. Dar paprašė, kad vokiečių kariams būtų suteikta Latvijos pilietybė. Tik maža dalis vokiečių karių stojo į kovą su latviais prieš bolševikų antpuolį.

1918 m. gruodžio pradžioje rusai pradėjo Latvijos puolimą. Latviai negalėjo patys atsilaikyti prieš bolševikų antplūdį. Von Esdorff susisiekė su Berlynu, prašydamas atsiųsti daugiau karių. Šie vokiečių kariai sudarė vadinamą Geležinę diviziją. Ulmanis pasirašė sutartį su Vokietijos komisionieriumi August Winnig, garantuojančią suteikti Latvijos pilietybę tiems vokiečių kariams, kurie kovos prieš bolševikus bent kečurias savaites. Tačiau latviai šią sutartį praminė „nuodėmingąja sutarve“. Gruodžio 29 d. dviejuose latvių šaulių batalionuose įvyko maištas, dalis šaulių prisijungė prie bolševikų. Latvijos laikinoji vyriausybė atsidūrė beviltiškoje padėtyje, kai sausio 3 d. bolševikai įžengė į Rygą, paskui užkariavo du trečdalius Latvijos teritorijos. Sovietų Rusijos statytinis Peteris Stučka paskelbė Latviją esant socialistine respublika. Ulmanis vyriausybė buvo priversta persikelti į Liepoją. 1919 metų pavasarį Latvijoje dėl tarptautinio pripažinimo varžėsi net trys atskiros valdžios: Karlis Ulmanis vyriausybė, remiama santarvininkų, Andrievs Niedros vyriausybė, neoficialiai remiama Vokietijos ir generolo von der Goltz, ir Stučkos revoliucinė valdžia, remiama sovietų Rusijos.

Vokiečiai, nujausdami, kokia grėsmė bolševikų valdžia būtų jų pasienyje, rėmė von der Goltz ofensyvą Kuržemėje. Tačiau jų kariai apvoginėjo vietinius ūkininkus, pasiėmė maisto ir miltų tiek, kad latviams pritrūko. Britai pasakojo, kaip sulyse vaikučiai susirinkdavo prie jų laivų ir ištiestomis rankomis prašydavo „Mister, mister, please bread!“ Kiek galėdami jūrininkai iš savo atsargų maitindavo vaikus. Vokiečiai atvirai rodė nepasitenkinimą britų labdaros akcija. Tuo metu Ulmanis vyriausybės būstinę glaudėsi Liepojos uoste, laive „Saratov“, saugomame britų laivų. Britai įtarė, kad von der Goltz gali mėginti užgrobti „Saratov“ ir nuversti valdžią.

Vokiečių VI atsargos pulko kariai kartu su savanorių latvių pulku,

vadovaujamu Oskars Kalpaks, atgavo Ventspilį, o gegužės 22 d. išvarė bolševikus iš Rygos. Von der Goltz tada atkėlė savo komendantūrą į Rygą ir stengėsi įtvirtinti Niedros vyriausybę. Vokiečių karininkai elgėsi arogantiškai, kaip užkariautojai, net drįso prašyti admirolo Cowan parodyti pasą prieš jam išlipant Rygoje. Cowan laikėsi santūriai, nenorėdamas aštrinti įtampos. Per keletą mėnesių Stučkos valdžia buvo suėmusi arba nužudė per 5,000 žmonių. Latviai organizavo partizanų būrius priešintis bolševikams.

Vokiečiai norėjo užimti kuo daugiau teritorijos, planavo veržtis į Estiją. Ulmanis vyriausybė tada paprašė estų kariuomenės pagalbos. Latvijos kariai ir estai, vadovaujami generolo Laidoner, sutelkė jėgas ir mūšyje prie Cėsio birželio 19–22 d. sustabdė vokiečių geležinę ir Landeswehr kariuomenę. Andrievs Niedros vyriausybė atsistatydino. Santarvininkų komisija įsakė vokiečių kariams pasitraukti iš Latvijos. Britų pulk. Stephen Tallents buvo paskirtas laikinuoju civiliu gubernatoriumi, kol Ulmanis grįžo į Rygą liepos mėnesį. Tačiau nepriklausomybės kovos tuo dar nesibaigė.

Rygos gynėjai

Vokietija Latvijai grąžino 12,000 buvusių rusų belaisvių, kurių latviai nenorėjo ir neturėjo jiems maisto. Kad nereikėtų jiems išvykti iš Latvijos, vokiečių kariai tarėsi su rusų pulkininku „princu“ Pavel Bermond-Avalov, vadinamos Rusijos vakarų baltosios kariuomenės vadu. Jie pasiūlė prisijungti prie Bermond kariuomenės ir su rusais kovoti prieš bolševikus. Didžioji dalis Bermond karių buvo vokiečiai. Von der Goltz su Bermond bendradarbiauvo, kartu telkė karines pajėgas ir konspiraciniu būdu ruošėsi užimti ne tik Daugpilį, bet ir visą Latviją. Vokiečiams ne tiek rūpėjo kovoti prieš bolševikus, kiek neleisti latviams ištvirtinti jų pačių žemėje. Toji kariuomenė buvo vadinama „vokiškas vilkas meškos kailyje“.

Latviai savanoriai pradėjo ruošti ginti Rygą, išmoko, kaip apsukti tiltus per Dauguvą, kasė apkasus. Spalio 8 d. Bermond kariuomenė puolė Rygą iš Dauguvos kairiojo kranto pusės. Bermontininkai užėmė Daugavgrivos tvirtovę prie Rygos įlankos. Latvių savanoriams vadovavo generolas Balodis, jie gynėsi su

„E-bay“ aukcione – istorinis 1923 m. Baltijos valstybių atvirukas.

patriotišku atsidavimu, kokio neturėjo apmokami vokiečių kariai. Dauguvoje plaukioję neutralios Prancūzijos laivai „Aisne” ir „Marne” buvo vokiečių apšaudyti, tačiau jie nepasidavė provokacijai. Admirolas Cowan, pasitaręs su prancūzų kapitonu Brissard, pasiuntė ultimatumą Bermond, adresuotą vokiečių karių komendantui. Ultimatumas reikalavo iki spalio 15 d. patraukti kariuomenę iš Daugavgrivos tvirtovės, nes ji gresia taikiam santarvininkų laivų eismui. Bermond apsimetė nesuprantą ultimatumo ir britams pasiuntė tokią telegramą: „Man buvo pranešta jūsų žinia, siūsta vokiečių karių komendantui. Daugavgriva yra okupuota ne vokiečių, bet Rusijos kariuomenės pirmojo bataliono. Aš esu šio bataliono vadas ir kaip atstovas šalies, kuri yra Anglijos sąjungininkė, duodu atitinkamus išakymus.” Cowan netenkino toks jo atsakymas ir jis pakartojo savo ultimatumą: „Mes laukiame jūsų pranešimo apie karinių pajėgų evakuaciją iš Daugavgrivos tvirtovės ir visų priešišku veiksmų prieš latvius stabdymą”, pridurdamas, jog „mes nepripažįstame jokio Rusijos komendanto, kuris vykdo Vokietijos duotą įsakymą arba išakymus, prieštaraujančius generolui Judenič (Yudenitch).” Prancūzijos laivyno kapitonas Brissard įsakė prancūzų laivams bombarduoti Bermond okupuotą tvirtovę. Atvyko dar keturi britų laivai. Latviai sudarė frontą ir pradėjo bombarduoti Daugavgrivą, pralaužę bermontininkų užtvartą jie įsiveržė į vidų. Dauguvos upe atplaukė latvių civiliai garlaiviai ir vilkikai, vairuojami latvių moterų, atvežė daugiau karių. Pakilo į kovą ir latviai civiliai, apsiginklavę kirviais ir kastuvais. Kol vokiečių kariai spėjo išbėgioti į visas puses, latviai vijosi ir apie 300 karių suėmė belaisviais. Bermontininkai iš keršto padegė bažnyčias ir kitus paminklinius pastatus. Balodžio kariai dar tris savaites kovėsi, kol išlaisvino Rygą ir nuvarė bermontininkus iki Jelgavos. Pergalės

diena 1919 m. lapkričio 11 d., vadinama Lačplėsio diena, tapo Latvijos valstybine švente.

Lapkričio 14 d. rytą Bermond kariai užpuolė Liepoją. Latviai narsiai kovėsi keturias dienas. Britų laivai „Erebus” ir „Galatea” patrankų ugnimi atšovė vokiečiams, iš pradžių šaudydami su pertraukomis, vėliau greitai, kol pritrūko šovinių. Bermontininkų antpuolis buvo atremtas, ir jie vėl pasitraukė. Šis laimėjimas ženkliai pakėlė Latvijos kariuomenės įvaizdį tarptautinėje plotmėje. Paskutiniame nepriklausomybės karo etape 1920 m. latviai išvijo Raudonąją armiją iš Latgalijos, o sausio 30 d. Latvija su Rusija pasirašė paliaubas.

Jau Paryžiaus taikos konferencijoje 1919 m. gegužės mėn. Britanija buvo pasiruošusi pripažinti Latviją *de jure*, tačiau Prancūzija nusigregžė nuo tautų apsisprendimo principo ir teigė, kad Latvijos valstybės statusas negali būti sprendžiamas be Rusijos dalyvavimo. Britų Baltijos misijos generolas Gough argumentavo, kad, Britanijai atsisakius siūsti kariuomenę į Rusiją, vienintelis realus kelias yra pripažinti Baltijos valstybių nepriklausomybę *de jure*. Santarvininkų taryba (Britanija, Prancūzija, Belgija, Japonija ir Italija) pripažino Latviją ir Estiją *de jure* 1921 m. sausio 26 d.

Lietuva ir Sovietų Rusija taikos sutartį pasirašė 1920 m. birželio 20 d., kurioje Rusija pripažino Lietuvos sienas etnografinėse jos ribose su Vilniumi. Tuo metu vykęs Lenkijos-sovietų karas apsunkino Lietuvos pastangas gauti Santarvės valstybių pripažinimą *de jure*. Neigiamai paveikė lenkų apgaulės būdu Vilniaus užgrobimas.

Bennett teigia, jog Britanijos laivyno galia Baltijoje pasiekė daugiau negu buvo galima tikėtis iš tokio jūrininkų skaičiaus. Viso 123 Britanijos jūrininkai žuvo Baltijos valstybių ir Suomijos gynimo misijoje, 38 iš jų buvo palaidoti Jelgavoje, Latvijoje.

„DRAUGO” PRENUMERATOS VAJUS

Naujiems prenumeratoriams taikoma 20 proc. nuolaida – metinė laikraščio prenumerata kainuoja tik 120 dol.

Užsakykite „Draugą” sau ir tiems, kurie jo dar neskaito. Nudžiuginkite jaunas šeimas, gimines, pažįstamus švenčių, gimtadienių ar kitomis progomis, padovanodami jiems laikraštį.

Čekius rašykite „Draugas” ir siųskite adresu: 4545 W. 63rd St. Chicago, IL 60629.

„Draugą” užsisakyti saugiai ir greitai galite ir internete – www.draugas.org („PayPal” dešinėje pusėje „Sumokėti”)

IEŠKO DARBO

* **Vidaus ir lauko** dažymo darbai. Patirtis. Tel. 773-550-1867.

* **Moteris**, turinti patirties, ieško žmonių priežiūros darbo su gyvenimu lietuvių ar rusų šeimose. Tel. 708-422-6514 arba 708-560-6902.

* **Moteris**, gyvenanti Palos Hills, ieško papildomo šeštadieniais ar įstaigų valymo darbo. Tel. 708-220-3202.

PERKA

Perku žemės ūkio paskirties žemę

Lietuvoje, tinkamą ūkininkauti. Pilnai atsiskaitau per banką prieš sudarant sandorį. Tel. **+370 616 93194**, el. paštas: **kadugiai@gmail.com**

* **Moteris** ieško ligonių ar senelių priežiūros darbo bet kurioje valstyje su gyvenimu. Patirtis, rekomendacijos, buitinė anglų kalba. Tel. 609-641-1797 arba 609-457-1025.

* **Moteris** ieško žmonių priežiūros darbo su gyvenimu. Galimi pakeitimai ar gali išleisti atostogų. Tel. 773-808-0011.

* **Moteris**, turinti dokumentus, vairuojanti, ieško pagyvenusių žmonių priežiūros darbo naktimis arba rytais darbo dienomis. Siūlyti įvairius variantus. Tel. 773-387-7232.

* **Ieškau** ateinančios lietuvių auklės dviejų mergaičių (2 m. ir 6 mėn.) priežiūrai. Gyvenu Lisle, IL. Tel. 727-686-6155.

* **Reikalingos** moterys namų valymo darbams vakariniuose rajonuose. Tel. 630-518-2496.

CHIRURGAI

Dr. PETRAS V. KISIELIUS
INKSTŲ, PŪSLĖS, PROSTATOS
GYDYMAS BEI CHIRURGIJA
Center for Health
1200 S. York, Elmhurst, IL 60126
630-941-2609

ŠIRDIES IR KRAUJAGYSLIŲ LIGOS

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

DANTŲ GYDYTOJAI

Dr. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA

9525 S.79 th Ave., Hickory Hills, IL

Tel. 708-598-8101
Valandos susitarus

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.

DANTŲ GYDYTOJAS

Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai

**4647 W 103 St, Oak Lawn, IL
55 E Washington, Ste 2401,
Chicago, IL**

Tel. 708-422-8260

AKIŲ LIGOS

ARAS ŽLIOBA, M.D.

AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA

219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435

Tel. 815-741-3220

VIDAUS LIGOS

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.

VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS

Kalbame lietuviškai

**6918 W. Archer Ave. St. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965**
Valandos susitarus

www.draugas.org

Gyvenimo kūryje

INDRĖ TIJŪNĖLIENĖ

Nr. 9

Seattle, Washington gyvenanti Debra Dean parašė „The Madonnas of Leningrad” – apie moterį, augusią Leningrade, dabar Amerikoje skęstančią Alzheimerio ligos migloje. Pinaši jos prisiminimai, darbas Ermitaže, Leningrado kančios, kasdieninių reikalų), dukters užmiršimas ir t. t. Įdomi ir staigmena, yra tai, kad pati autorė nebuvo buvusi Rusijoje, romaną parašė daug perskaičiusi istorijos knygų, pasakojimų. Kai leidėjas nupirko knygą, ji su vyru nuvyko į St. Peterburgą.

Iš Lietuvos atsivežėme ir naujų knygų krimsti laisvalaikiu Lemont – Alfonso Eidinto „Erelio sparnų dvelksmas”, „KGB in Lithuania in 1959–1991” (Genocido centro 2010 leidinys, Marija Beleckienė-Rimkevičienė, stalinizmo aukų palikuonių liudijimai), „Pelynų metai, Vlado Terlecko „Išsūkiai”, biografija „Pranas Baltrėnas”, dr. Onos Norušytės Januševičienės „Gyvenimas su darbu ir malda”, Virgilijaus Pugačiausko „Napoleonas ir Vilnius”, ses. dr. Albinos Pajarskaitės „Mūsų močiutė – sesuo Uršulė Marija Novickaitė”, dr. Kęstučio Skrupskelio „Ateities draugai”, dr. Birutės Žemaitytės

„Pėsčiomis į Šventąją žemę”.

Išvykstant Vilniaus oro uoste pamatėme idomų vaizdą – ten yra vieta, kur galima savo lagaminus su automatu akiai įvynioti į plastmasės plėvelę (shrink wrap) prieš pereinant patikrinimą! Ten galima nusipirkti ir plastikinius maišus ir sudėti daiktus, jei lagaminas per sunkus. Ir tą maišą įvynioja į plastmasę. Jei per peršvietimą randama kas nors įtartinio, viskas išardoma. Jei tikrintojas klydo, tai nemokamai vėl pervyniojama!

Išskrendame iš Lietuvos, ten palikdami dalį širdies. „Saulutės” paskutinis blynas dar neiškeptas. Nesigailime, kad per „Saulutę” į Lietuvą iškeliavo 2007 m. 149,000, 2008 m. – 210,000 dol., 2009 m. – 110,000 dol., o 2010 – 130,000 dol. Tai – lašas jūroje, bet, reikalui esant, ir lašas atgaivina, duoda vilties. Kaip Vytautas Babušis pastebėjo, Lietuvos prezidentas A. Stulginskis studijuodamas buvo gavęs pašalpos iš Amerikos lietuvių, gal ir iš „Saulutės” remiamų išaugs kitas Stulginskis!

Pabaiga.

Vilnius.

Indrės Tijūnėlienės nuotr.

Neįprastas verslas tęsiamas iš kartos į kartą

RAIMUNDAS MARIUS LAPAS

Jau praėjo tie laikai, kai šuns vieta būdavo būdoje, prie namo, o katinas išeidavo ir pareidavo kada panorėjęs. Naminiai gyvūnai – ypač miestuose – persikraustė į šeiminių būstų, arčiau svetainės ir televizoriaus, ir tapo ne tiek sargais ar medžiotojais, kiek draugais ar net šeimos nariais. Jeigu jau nenustembame gatvėje pamatę apautą ir aprengtą keturkojį, jeigu egzistuoja naminiams gyvūnėliams skirtos kirpyklos, viešbučiai, ligoninės, tai tikrai neturėtų stebinti faktas, kad yra ir gyvūnėlių kapinės. Jose laidojami ne tik šuniukai ar katytės, bet ir kiti tokie buvę mylimi augintiniai: papugėlės, žuvytės, driežiukai. Vienių tokių kapinių, išikūrusių netoli Čikagos, Illinois Pet Cemetery savininkas yra lietuvis!

Nebūdinga profesija lietuviui imigrantui

Užtikęs pavardę Gary Bloze, pagalvojau – na, turi būti lietuvis, gal net koks tolimas poeto Vytauto Bložės giminaitis? Palikau žinutę, kitą, trečią... Gal labai užimtas, kad neatskambina? Pagaliau! Paaiškėjo – taip, labai užimtas (be to, „senamadiškas“, nesinaudoja internetu), o svarbiausia – iš tikrųjų lietuvis. Gary mielai sutiko papasakoti apie šeimos verslą.

Illinois Pet Cemetery – seniausios naminių gyvūnėlių kapinės Illinois valstijoje. Tai vienos šeimos trijų kartų verslas. Kapines 1926 m. Hinsdale priemiestyje įkūrė Gary senelis Michael Joseph Bloze. 1930 m. kapinės buvo perkeltos į dabartinę vietą Hannover Park. Gary didžiujasi savo lietuviška kilme, mat jo proseneliai gimė Lietuvoje – Mykolas Blazaitis (mirė Čikagoje 1916 m. lapkričio 16 d.) bei jo žmona Petronėlė Majauskaitė (palaidota Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse Čikagoje 1942 m. kovo 6 d.), kuri buvo tikra kaunietė.

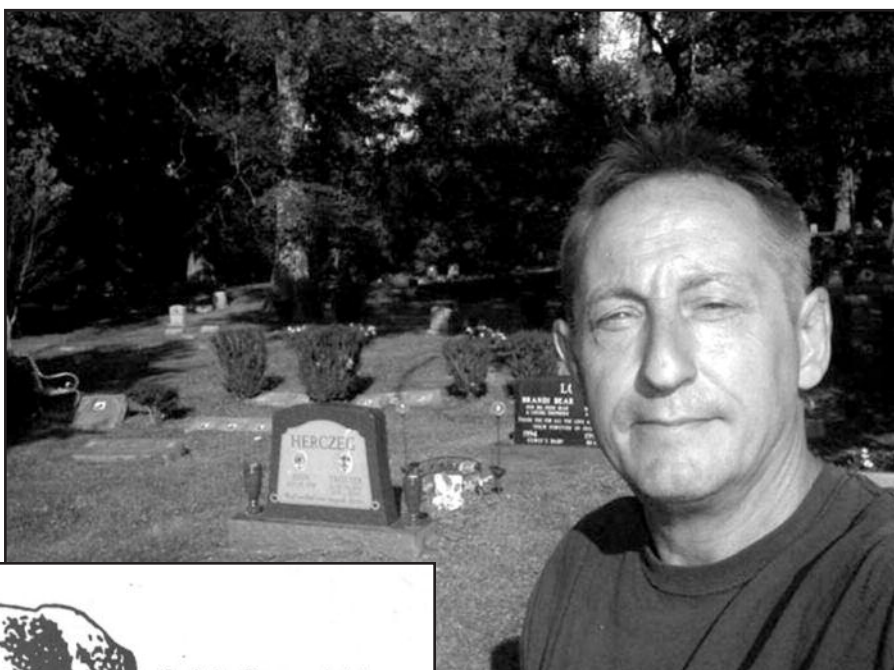
Prisipažinsiu, iki šiol mažai težiноjau apie tokias kapines. Tad teko panaršyti po internetą. Pasirodo, daugelis tautų nuo seniausių laikų laidojo gyvuliukus. Ypač egiptiečiai pagarbiai laidojo kates, kurias laikė deivėmis. Didžiausios šunų kapinės archeologiniais laikais buvo atrastos dabartinėje Izraelio teritorijoje – Ashkelon valstybiniame parke. „Cimetiere des chiens“ Paryžiaus Asnieres-sur-Seine apylinkėse, pradėtos 1899 metais, laikomos pirmomis viešosiomis gyvūnėlių kapinėmis pasaulyje. Amerikoje panašios tradicijos prasidėjo maždaug tuo pačiu metu – 1896 metais. Manhattan veterinaras leido liūdesio prislėgtai klientei palaidoti šunį savo obelyne. Vėliau panašias paslaugas šis medikas suteikdavo ir kitiems. Šiandien tuose plotuose Hartsdale, New York pasutinę poilsio vietą yra atradę arti 70,000 gyvūnėlių.

„Cimetiere des chiens“ greičiausiai ir davė mintį Gary seneliui įsteigti panašų verslą Illinois. Mat per Pirmąjį pasaulinį karą JAV karo laivyne Prancūzijoje tarnavęs Michael Joseph Bloze buvo stipriai paveiktas Europoje pamatytų gyvūnų kapinių. Grįžęs iš karinės tarnybos, Michael įsidarbino magistratu Illinois teisme. Viena iš jo užduočių bu-

vo sukurti teisinės nuostatas žyjomis Rosehill kapinėms Čikagoje. Gal tai ir pastūmėjo link būsimos verslo – įsteigti kapines naminiams gyvūnams?

Iš pradžių Gary senelis (gimęs 1899 m. gruodžio 25 d.) tokias kapines įkūrė Hinsdale priemiestyje, o 1930 m. perkėlė jas į Hannover Park, mat ten ūkininkavo vienas jo giminaitis – Gus Enzenbacher. „Šiais laikais naminių gyvūnų kapinių Illinois valstijoje atsiranda vis daugiau ir daugiau, tačiau prieš 85 metus jų nebuvo“, – teigia Gary. Jis sako žinąs bent šešias ar septynias tokias kapines.

Michael J. Bloze pasirodė neblogas verslininkas ir sėkmingai teikė

Gyvūnų kapinių savininkas Gary Bloze ir toliau tęsia senas šeimos verslo tradicijas.

Net ir vizitinė kortelė liko tokia pati, kaip ją nupiešė Michael Joseph Bloze, – pasikeitė tik adresas!

„netradicines“ pomirtines paslaugas. Jis pirmasis pradėjo teikti ir ambulatorines paslaugas. Tais laikais nedaug kas turėjo nuosavą automobilį. Sulaukęs klientų skambučių, jis vykdavo į jų namus ir nuveždavo susirgusių gyvūnėlių pas veterinara. M. Bloze taip pat parduodavo gyvūnams skirtą apdraudą.

1928–1930 m. sumanusis Amerikos lietuvis leido ir laikraštuką. Tai buvo nemokamas 6–8 puslapių leidinys, pasirodydavęs keturis kartus per metus. Iš pradžių jis vadinosi „Illinois Pet Cemetery“, tačiau po kiek laiko buvo nutarta pavadinimą pakeisti. 1929 m. paskelbtas konkursas – kas pasiūlys patraukliausią pavadinimą leidiniui, tas laimės penkių dolerių auksinę monetą. Naujasis pavadinimas – „Pet Lover's Review“. Laikraštyje buvo ne tik skelbiami palaidotų gyvūnėlių vardai bei jų šeiminių pavardės, bet ir spausdinami įvairūs pasakojimai apie gyvūnų gyvenimą, nuotykius.

Deja, kapinių įkūrėjas ir laikraštuko leidėjas 1930 m. liepos 16 d. žuvo automobilių avarijoje. Ar ne keistas likimas – M. Bloze vežė klientui antkapinį paminklą mirusiam augintiniui, kai nesuvaldomo „Cadillac“ vairas įsirėmė jam į krūtinę... Po dviejų savaikių gimė Gary tėvas, kuriam taip pat duotas Michael Joseph vardas.

Verslo „siela“ – Gary močiutė

Po tragiškos vyro žūties verslui vadovauti ėmėsi našlė, Vokietijoje gimusi Marie C. Bloze. Ji vadovavo iki savo mirties 1972 metais. Marie visi gerbė – ji buvo geraširdė, mokėjo

su visais bendrauti, o netekties vailandą (net jeigu tai tik keturkojis!) palaikydavo, paguosdavo, išklausydavo. Iš pradžių jai padėdavo Joe Malaska (gal irgi lietuvis? – R.M.L.), vėliau net 20 metų Frank Mamano. Daugiau talkos našlei toli ieškoti nereikėjo – šeimoje augo net devyni vaikai (penki berniukai ir keturios mergaitės), visi jie nuo mažens buvo įtraukti į šeimos verslą.

Nors Gary tėvas studijavo University of Illinois, jis pasirinko darbininką profesiją ir 42 metus išdirbo „Perk Electric“ bendrovėje (vėliau tapo „Northern Telecom“). Bendrovei persikėlus į Meksiką, visi darbuotojai, iškaitant Gary tėvą, liko be darbo. Michael Joseph, jaunesnysis tvarkė šeimos verslą iki pat savo mirties 2010 m. spalio 25 d. Jis buvo ištikimas senoms tradicijoms – nepripažino kompiuterio, o buhalteriją vedė su registrais ir kartoteka. Tradiciją tęsia ir sūnus, nors Gary pripažino norįs viską pervesti į virtualią erdvę.

Senas verslas naujame amžiuje

Illinois Pet Cemetery užima nemažą žemės plotą – šešis su puse aro, apsuptus didingo Hawk Hollow miško. Netoliese užaugo ir mano pašnekovas Gary. Ten nuo vaikystės jis dirbo pas močiutę. Atsilyginama buvo taupymo ženklais. Susitaukęs 25 dol. vertės ženklą, jaunas kapinių darbininkas turėjo galimybę iškeisti juos į taupomąjį lakštą. Kapinėse dirbo visa šeima, net pusbroliai. Pavyzdžiui, vyresnysis Gary brolis ėjo duobkasio pareigas.

Viso Bloze valdose palaidota apie

18,000 gyvūnėlių: katės, šunys, beždžionės, vėžliai, peštynių gaidžiai, įvairūs ropliai, šeškai, žiurkėnai ir kiti. Visi jie – naminiai gyvūnai (angl. „pets“), ne ūkio darbams skirti gyvuliai. Gary teigia, kad kačių ir šunų jų kapinėse yra apylygiai – 50/50. Jo manymu, mažesnė ir tolimesnė vietovėse bei ūkiuose daugiau laikydavo šunis, o mieste, toje pačioje Čikagoje, kates. Atrodo, kad paskutiniu metu kaip naminiai gyvūnai dažniau pasirenkamos katės, nes jas lengviau prižiūrėti.

Verta pabrėžti, jog laidojami ne tik „eiliniai“ keturkojai numylėtiniai. Savo amžiną poilsio vietą čia atrado net šeši policijos šunys, garbingai tarnavę Illinois valstijai! O štai policijos žirgai pas Gary nėra pakliuvę. Jis pasakoja, kad arklius laidoja vienas ūkininkas už Čikagos. Ar ilsi Bloze kapinėse kokie egzotiški gyvūnai, pvz., drambliai? Juk cirko trupėse dirba įvairiausi žvėrys – liūtai, tigrai, žirafos... Ne, tokių „klientų“ Illinois Pet Cemetery nėra sulaukusios, nors čia palaidotas net penkių pėdų ilgio driežas. Cirko „artistai“, pasirodo, laidojami specialiose kapinėse.

Illinois Pet Cemetery taip pat yra priglaudusi ir gyvūnėlių šeiminių – čia užkastos urnos su 50 žmonių palaikais (sudeginti jie būna kitur). Šios kapinės galbūt yra vienintelės Illinois, besilaikančios senų tradicijų ir neteikiančios kremavimo paslaugų. Jose taip pat nėra metinio kapavietės priežiūros mokesčio. Kitose tokio pobūdžio kapinėse tvarka griežtesnė: per keletą metų nesumoki už šią paslaugą, gyvūnėlio palaikai sudeginami, o pelenai išbarstomi kapinių teritorijoje. Gyvūno šeiminkas privalo pasirašyti laidojimo aktą, kuriame, kaip pajuokavo mano pašnekovas, „jei nesi gudrus advokatas iš Philadelphia, nieko nesuprasi“!

Gyvūnų laidojimo išskilmės panašios į žmonių. Prie duobės susirenka liūdintys šeimos nariai. Dažnai iš įrašų skamba muzika. Neretai apeigoms kviečiamas dvasiškis – kunigas ar rabinas. Laiduotuvės kainuoja apie 500 dol., kukli paminklinė lentelė – apie 350 dol., nors kai kas stato didingus paminklus, kainuojančius tūkstančius dolerių. Kol Michael Joseph buvo gyvas, jie patys gamindavo pušinius karstus, vidų iškildavo baltu avikailiu. Už rimtesnius plie-

ninius karstus mirusio gyvūno šeimininkas lengvai gali pakloti tūkstantį ar net daugiau. Yra ir cementinių karstų. Vasarą Bloze šeima kapinėse pardavinėja gėles, žiemos metu – papuošimus iš amžinai žaliujančių augalų („evergreen blankets”).

Gary prisimena, kaip jis pats buvo prisirišęs prie vilkinio šuns vardu Prince. 16 metų Prince buvo neatskiriamas šeimos narys. Jo netektį Gary išgyveno net septynerius metus, nors liūdi dar ir šiandien. Todėl nenuostabu, kad užjaučia kitus. Jeigu klientas paskambina, kad namuose yra sunkiai sergantis gyvūnas, kai išmuša mirties valanda, Gary važiuos kad ir naktį. Gary išklauso kiekvieno kliento pageidavimą: gyvūnėlių nufotografuoja karste, padaro letenos atspaudą, nukerpa kailio garbanėlę. Pasiimti nugaišusių gyvūnų teko vykti net į Springfield. Neretai užšaldytų kūnų laidojimui sulaukia iš kitų valstijų – tarkime, iš Florida, lėktuvu ar per UPS.

Tradicijos tęsiamos iš kartos į kartą

Nuo 1972-tųjų iki savo mirties pernai Illinois Pet Cemetery tvarkė Michael Joseph su savo sūnumi Gary. Dabartiniam savininkui padeda jo pusbrolis Karl Enzenbacher Bei jo žmona. Iš esmės šis verslas per de-

šimtmečius mažai pasikeitė. Taip, dabar galima užsakyti prašmatnų, didingą paminklą, kokių anksčiau nebuvo. Tačiau nuotraukas, kurios įtaisomos ant antkapinių lentelių ar paminklų, jau daugiau kaip 70 metų gamina ta pati „Keydo” bendrovė.

Kaip tvarkyti tokias kapines, nurodo Illinois įstatymai, tačiau jų nėra daug. Bene pagrindinis – kad karstas būtų užkastas bent dviejų su puse pėdų gylyje. Ar visi klientai įstengia sumokėti Gary už paslaugas? Šeimininkas supranta kiekvieno žmogaus padėtį ir stengiasi surasti išeitį. Viena senutė kas savaitę jam siunčia po penkinę. Ji iš anksto rūpinasi savo augintinių laidotuvėmis, o Gary juokiasi – kiek pašto ženklams sukišta, reguliariai siunčiant kuklias sumeles.

Kai žymusis Hollywood režisierius Stephen King 1985 m. ruošėsi kurti filmą „Pet Sematary”, jo redaktoriai kreipėsi į Gary informacijos ir patarimų. Tai jam buvo didelis dalykas. Tačiau dar svarbiau, kad yra klientų, kurie sąžiningai lanko savo gyvūnėlių kapus. Štai viena moteris kas savaitę atvyksta į Illinois Pet Cemetery, kur prieš 20 metų buvo palaidotas jos pudelis. Kita ponija, Gary prisipažino, labiau verkė netekusi šuns negu vyro. Akivaizdu, kad naminiai gyvūnai tikrai neretai yra nepamainomi šeimos nariai.

Fran Hausman liūdi netekusi mylimo savo šuns, 1926 m.
Iš G. Bloze asmeninio archyvo

Turkijos pašto ženklas – gražiausias Europoje

Kiekvienais metais Europos pašto operatorius vienijanti asociacija „PostEurop” tradiciškai paskelbia gražiausio pašto ženklo konkursą. Šių metų konkurso tema – „Miškai”. Tarp 52 šalių, dalyvavusių šiame konkurse, buvo ir Lietuva. Šiemet gražiausiu Europos pašto ženklu buvo pripažintas turkų dailininko Bülent Ates kurtas pašto ženklas, kuriame autorius pavaizdavo rudeninį mišką. Antroji vieta atiteko Vengrijos pašto išleistam pašto ženklui. Bronziniu apdovanojimu džiaugiasi Portugalijos pašto operatorius. Renkant gražiausią Europos pašto ženklą iš

viso šiemet balsavo beveik 6,000 gyventojų iš viso pasaulio. Šiemet Lietuvos paštas miškų tema išleido du ženklus, kurių autorė – dailininkė Valdonė Bručienė. Vienas iš šių ženklų buvo atrinktas „Gražiausio Europos pašto ženklo 2011” konkursui. V. Bručienės kurti pašto ženklai miškų tema apyvartoje pasirodė balandžio 23 dieną. Kiekvieno ženklo nominalinė vertė – 2,45 Lt, tiražas – 150 tūkstančių. Gražiausias Europos pašto ženklas renkamas nuo 1993 metų. Konkursą rengia ir nugalėtojus išrenka speciali komisija.

Bernardinai.lt

A † A
EDMUNDAS RINGUS, MD

Mirė 2011 m. lapkričio 4 d. Lietuvoje, Vilniuje.
Gimė 1918 m. rugpjūčio 28 d. Plikių km., Žirmūnų v., Lydos apskr.

Karo metu su žmona Marija pasitraukė į Vokietiją, kur baigė medicinos studijas Freiburge.

1949 m. su šeima imigravo į JAV. Atlikęs medicinos specialybės stažuotę Čikagoje, jis tarnavo JAV armijoje kapitono laipsniu medicinos daktaro pareigose iki 1956 m. Čikagoje apsigyveno nuo 1957 m. A. a. dr. Edmundas paskutinius 3 metus gyveno Vilniuje. Gyvendamas Čikagoje priklausė „Lituanicos” futbolo komandos valdybai, Lietuvos golfo klubui, Lietuvos Našlaičių globos komitetui, rašė straipsnius dienraščiui „Draugas”.

Nuliūdę liko vaikai: Dalia, Julius su žmona Lidija, anūkai Darija, Aras, Vytautas, Austė, Daina ir 2 proanūkai. Kartu liūdi velionio brolio a. a. Juliaus Ringevičiaus šeima Lietuvoje.

A. a. Edmundas buvo vyras a. a. dr. Marijos Juršėnaitės-Ringienės, kuri mirė 2004 m.

Laidotuvės įvyko Vilniuje lapkričio 6 d. Šv. Mišios a. a. dr. Edmundo Ringaus intencija bus aukojamos šeštadienį, lapkričio 19 d., 8 val. ryto Pal. Jurgio Matulaičio misijos koplyčioje, Lemente.

Norintys prisiminti a. a. dr. Edmundą Ringų, prašome aukas siųsti „Saulutei”.

Nuliūdusi šeima

A † A
ALFA MYKOLĖNAS

Mirė 2011 m. spalio 10 d. ligoninėje Lietuvoje, sulaukęs 89 metų. Palaidotas Krinčino kapinėse, Panevėžio apskrityje.

Paskutiniu metu gyveno Lietuvoje, anksčiau Čikagoje, Marquette Park apylinkėje ir Beverly Shores, IN.

Nuliūdę liko giminės Lietuvoje ir draugai Amerikoje.

Liūdintys draugai

Mūsų ilgamečiam ir brangiam bendradarbiui

A † A
JONUI TAMULAIČIUI

mirus, skaudžią netekties valandą užjaučiame žmoną JŪRATĘ, vaikus ARŪNĄ, DAIVĄ, VYTAUTĄ ir ALGIRDĄ, šeimą ir artimuosius. Liūdime kartu su Jumis.

Lituanistikos Tyrimo ir Studijų centro taryba ir valdyba

TRISDEŠIMTIES METŲ MIRTIES SUKAKTIS

A † A
ALGIMANTAS ŠLIAŽAS

1981 m. lapkričio 11 d., mūsų mylimas vyras ir tėvelis tragiškai žuvo automobilio avarijoje ir iškeliavo amžinybėn, sulaukęs tik 43 metų amžiaus.

Nei diena nepraeina, kad nepagalvojam apie jį.

A. a. Algis buvo aktyvus skautas Čikagos Lituanicos tunte ir ypač mėgo dirbti su vilkiukais. Mėgo laisvalaikiu meškerioti, groti akordeonu, dirbti medžio dirbinius, laiką praleisti su šeima ir draugais. Visada ištiesė ranką pagelbėti artimui.

Mišios bus aukojamos Santa Fe, New Mexico ir San Francisco, California. Prašome visus gimines ir draugus a. a. Algį prisiminti savo maldose ir mintyse.

Dėkingai,

Lina Šliažaitė ir Jadvyga (Šliažienė) Biskienė

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

■ **Prieš vienerius metus a. a. Kostas** Rašymas užbaigė savo žemišką kelionę. Šv. Mišios už a. a. Kostą Rašymą bus aukojamos Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčioje (6812 S. Washtenaw Ave., Chicago, IL) sekmadienį, lapkričio 13 d., 10:30 val. r. Kviečiame gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šv. Mišiose ir prisiminti jį savo maldose.

■ **Lituanistikos tyrimo ir studijų centras** lapkričio 12 d., šeštadienį, nuo 9 val. r. iki 5:30 val. p. p. Jaunimo centro didžiojoje salėje (5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL) ruošia Knygų mugę. Atvykite ir nebrangiai nusipirkite Jums patikusią knygą.

■ **Draugo fondo narių suvažiavimas** vyks lapkričio 12 d. 10 val. r. (registracija prasidės 9 val. r.) Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre (5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636). Kviečiami DF nariai ir „Draugo“ skaitytojai.

■ **Balzeko lietuvių kultūros muziejuje** (6500 S. Pulaski Rd., Chicago, IL) lapkričio 12 d. 7 val. v. vyks Laisvės kovų dainų ir poezijos vakaras. Laisvės kovų ir savos kūrybos dainas atliks Audronė Simanonytė, aktorė Julija Sakalaitė-Paukštienė skaitys politinės kalinės ir tremtinės Silvijos Simanonytės eilėraščius bei prisiminimų ištraukas.

■ **Marijos Remienės antrosios knygos** „JAV lietuvių kultūros keliuose“ sutiktuves įvyks lapkričio 13 d., sekmadienį, 1 val. p. p. Lietuvių dailės muziejuje, PLC, Lemont. Programoje dalyvaus rašytoja, buvusi „Draugo“ vyr. redaktorė Danutė Bindokienė ir „Draugo“ bendradarbis dr. Romualdas Kriaučiūnas. Popietę globoja vyr. skaučių būrelis „Sietuva“.

■ **JAV LB Cicero apylinkės valdyba** lapkričio 13 d., sekmadienį, po 9 val. r. šv. Mišių Šv. Antano parapijos bažnyčioje, kviečia visus parapijiečius atvykti į kavinukę pasivaikinti kugeliu, kavute ir skumumynais.

■ **Lapkričio 13 d., sekmadienį, Moterų klubas** kviečia po 10:30 val. r. šv. Mišių Tėvų jėzuitų koplyčioje užsukti į Jaunimo centro kavinę ir pasivaikinti jų keptais mieliniais blynais su obuoliene. Savo atvykimu paremsite Jaunimo centrą.

■ **Lapkričio 13 d., sekmadienį, Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčioje** (6812 S. Washtenaw Ave., Chicago, IL) šv. Mišiose dalyvaus vaikų pop-choras „Svajonė“. Po šv. Mišių parapijos salėje lėlių teatras „Varnelė“ parodys pasaką „Moliūgas“. Kviečiame vaikus ir tėvelius aktyviai dalyvauti.

■ **Lapkričio 13 d., sekmadienį, 10:30 val. r.** Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo bažnyčioje (2745 W. 44th St., Chicago, IL) lietuviškas šv. Mišias atnašaus kun. Augustinas Kulbis. Giedos parapijos choras, vadovaujamas Algimanto Barniško ir Vilijos Vakarytės. Po šv. Mišių kviečiame į parapijos salę kavei.

■ **Gen. T. Daukanto jūrų šaulių kuopa** maloniai kviečia Jus atsilankyti į Rudeninį balių, kuris įvyks lapkričio 19 d. 6 val. v. Pasaulio lietuvių centre (14911 W. 127th St., Lemont). Jūsų laukia šalti

užkandžiai, gėrimai, šilta vakarienė, šokiai, loterija. Gros Algimanto Barniško ansamblis. Vietas užsisakyti prašoma tel. 773-550-4609.

■ **Eglės Juodvalkės knygos apie Lietuvos partizanus** „Sakalai naktį nemiega“ sutiktuves vyks Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre lapkričio 20 d., sekmadienį, 1 val. p. p. Paskaitininkė – „Draugo“ vyr. redaktorė dr. Dalia Cidzikaitė, programos vedėjas Linas Umbrasas. Rengia Lietuvos rašytojų draugija.

■ **Cook County apylinkės išdininkė Maria Pappas** kviečia visus gruodžio 2 d., penktadienį, nuo 5 val. p. p. iki 7 val. v. atvykti į apylinkės pastatą (118 N. Clark St., Chicago, IL; Suite 112) pasigėrėti 80-ties šalių kalėdinėmis eglutėmis. Prašoma užsiregistruoti tel. 312-603-6931.

IŠ ARTI IR TOLI...

■ **Lapkričio 13 d. 12:30 val. p. p.**, iškart po šv. Mišių Šv. Andriejaus parapijos salėje (19th and Wallace St. sankryža, Philadelphia, PA 19130) LR Kultūros ministerijos Lietuvių meno ir amatų ekspertė Saulė Mažeikaitė skaitys pasakaitą „Šiuolaikiniai lietuvių amatai“. JAV ji lankosi Contemporary Art Museum, Philadelphia, PA kvietimu.

■ **Lietuvos Respublikos ambasadorius** Žygimantas Pavilionis ir Lenkijos ambasadorius Robert Kupiecki lapkričio 17 d., ketvirtadienį, 5 val. p. p. maloniai kviečia į Yale University istorijos prof. Timothy Snyder knygos „Bloodlands: Europe Between Hitler and Stalin“ sutiktuves LR ambasadoje (2622 16th St., NW Washington, DC 20009). Prašoma užsiregistruoti tel. 202-234-5860 arba el. paštu amb.us@urm.lt

■ **Lapkričio 20 d., sekmadienį, 1 val. p. p.** ALKA patalpose (37 Mary Crest Dr., Putnam, CT) vyks Lietuvių katalikų mokslo akademijos suvažiavimas, kuriame kviečiame visus aktyviai dalyvauti. Pranešimus skaitys dr. Aleksas Gedmintas, dr. Andrius Kazlauskas, dr. Aldona Lingertaitienė, Nomedas Girniūtė. Dėl nakvynės kreipkitės į Švč. Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo vienuolyną tel. 860-928-7955. Daugiau informacijos gausite el. paštu mgirnius@hotmail.com

■ **Susigiminiavusių miestų Madison-Vilnius komiteto** rengiamas Kalėdų pokylis vyks gruodžio 10 d., šeštadienį, 12 val. p. p. Lake Edge Lutheran Church (4032 Monona Dr., Madison, WI 53716) parapijos salėje.

Pirksiu Žmuidzinavičiaus,
Rimšos, Vizgirdos ir Kasiulio
tapybos darbus.
Tel. **708-349-0348**.

2011 m. LR Seimo paskelbti holokausto aukomis tapusių Lietuvos gyventojų atminimo metais. LR generalinis konsulas Čikagoje su LR Užsienio reikalų ministerijos parama š. m. lapkričio 17–20 dienomis organizuoja holokausto aukų atminimo renginius. Jų metu bus rodomas režisieriaus Rimo Morkūno dokumentinis filmas „Vidurnakčio pašnekesiai“, pasakojantis apie žydų šeimas gelbėjusius lietuvius. Vėliau rašytoja Nancy Wright Beasley pristatys savo knygą „Izlio ugnis: atrandant humanizmą holokauste“ (Izzy's Fire: Finding Humanity in the Holocaust), kurioje aprašoma Lietuvos žydų šeimos išsigelbėjimo nuo žiauraus likimo istorija.

Maloniai kviečiame dalyvauti minėjimo renginiuose:

Lapkričio 17 d., ketvirtadienį, 6:30 val. v. **Iliojaus holokausto muziejuje ir edukaciniame centre** (9603 Woods Dr., Skokie, IL);

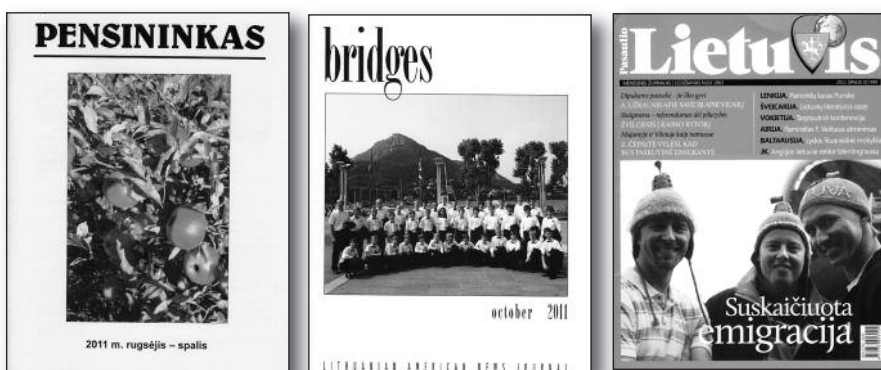
Lapkričio 18 d., penktadienį, 6:30 val. v. **Balzeko lietuvių kultūros muziejuje** (6500 S. Pulaski Rd., Chicago, IL);

Lapkričio 20 d., sekmadienį, 2 val. p. p. **Holokausto memorialiniame centre** (28123 Orchard Lake Rd., Farmington Hills, MI).

Daugiau informacijos teiraukitės LR generaliniame konsulate, Čikagoje tel. 312-397-0382, trump. nr. 204.

LR generalinio konsulato Čikagoje informacija

Spaudos apžvalga

„Draugo“ redakcija pasiekė net trys žurnalai – „Pensininkas“ (rugsėjo-spalio mėn. nr.); „Bridges“ (spalio mėn. nr.) ir „Pasaulio lietuvis“ (spalio mėn. nr.).

Visi žurnalai savo puslapiuose pateikia daug įdomios informacijos, tad tikrai pravartu juos pavartyti.

Skaitytojai minėtuose leidiniuose ras ne tik įdomių straipsnių (William J. O'Malley, SJ „Kada mes meldžiamės“ – „Pensininkas“; Deimantės Dokšaitės parengtą informaciją „Suskaiciuota emigracija“ – „Pasaulio lietuvis“; Tom Hischak patirtį „My Fulbright Philandering in Lithuania“ ar žinią 98-ąją Lietuvos vyčių suvažiavimą – „Bridges“ ir t. t.), bet ir įdomių bei naudingų patarimų (kaip nepasitikėti apgaulingomis reklamomis, įžūliais pardavėjais ir kitais sukčiais, kas būtina žinoti

apie „Medicare“, kaip užsiauginti gražius augalus – „Pensininke“).

„Bridges“ kviečia skaitytojus į fotogaleriją, kurioje svečiuojasi berniukų choras „Dagilėlis“ (vadovas Remigijus Adomaitis), sėkmingai pasirodęs daugelyje JAV miestų.

„Pasaulio lietuvis“ skaitytojams pateikia keletą pasikalbėjimų – su rašytoja Zita Čepaite, vaikų darželio auklėtoja Vokietijoje Silvija Čėplaite, su 26-ųjų metų lietuvaite Marija Kavaliauskaite, jau spėjusia pagyventi Nyderlanduose, Monake, Jungtiniuose Arabų Emiratuose.

Visko neišvardinsi, tad siūlau tiesiog paimti leidinius į rankas ir patiems pasirinkti tai, kas labiausiai domina.

Malonaus skaitymo.

Paruošė L. A.

SKELBIMAI

Advokatas Jonas Gibaitis

30 metų darbo patirtis
6247 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629
Tel. 773-776-8700
Toll free 24 hr. 888-776-6742
Darbo val. nuo 8:30 v.r. iki 5 v.p.p.
Šeštad. 8:30 v.r. iki 12:30 v.p.p.
www.johngibaitis.com
gibaitis@aol.com

Advokatas GINTARAS P. ČEPĖNAS

6436 S. Pulaski Rd.,
Chicago, IL 60629
Tel. 773-582-4500
Valandos susitarus

Advokatas VYTENIS LIETUVNINKAS

4536 W. 63 Street
Chicago, IL 60629
(Skersai gatvės nuo „Draugo“)

Tel. 773-284-0100

Namams pirkti paskolas
duodamos mažais mėnesiniais
įmokėjimais ir prieinamais nuošimčiais.
Kreipkitės į

Mutual Federal Bank,
2212 West Cermak Road.
Tel. (773) 847-7747